24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
АПРЕЛЬ
23
ЮНКУН
95 (5810) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Тракторсемпе, машинăсемпе туллин усă курмалла

Колхозлă ялсем чи паха та çĕнĕ техникăпа пуянланчĕç. Çĕр ĕçне машинăсемпе туни унăн культурине, ĕçĕн тухăçлăхне хăвăрт ӳстерсе пырать. Ялхуçалăх механизмĕсем, тракторсемпе комбайнсем çĕрĕçне хăвăтлăн çĕклентерсе, аталантарса пыракан рычагсем пулса тăраççĕ.

Машинно-тракторнăй станцисем, хăйсен вăйлă техникипе туллин усă курса, колхозсене çулсеренех 7—8 миллиард пăт тĕштырă туса илессишĕн кĕрешме пулăшаççĕ.

Лайăх, тупăшлă ĕçлекен машинно-тракторнăй станцисен шучĕ кашни çулах йышланса пырать. Пирĕн республикăри машинно-тракторнăй станцисем, виçĕмçулхипе танлаштарсан, иртнĕ çулта аванрах ĕçлерĕç. Условнăй суха çине куçарса шутласан, 690 пин гектар сухаланă, е вăл 116 процент пулать. Иртнĕ çулта малта пыракан МТ Станцисем чаплă çитĕнӳсем турĕç, тракторпа ĕçлемелли плана ытлашшипех тултарчĕç. Вăрнар МТС трактор ĕçĕсен планне 117,5 процент тултарнă. Çавăн пекех ытти хăшпĕр МТ Станцийĕсем те хăйсен планне ăнăçлăн тултарнă. Вĕсем ĕçе тĕрĕс организациленĕ, тракторсене, машинăсене пăхмалли техникăллă правилăсене пăхăнса тăнă, вĕсемпе туллин усă курса ĕçленĕ.

Анчах начар ĕçлекен, механизмсемпе туллин усă курма тăрăшман машинно-тракторнăй станцисем те пур-ха. Куславкка, Етĕрне, Çĕрпӳ, Шупашкар Сĕнтĕрвăрри станцийĕсем уйрăмăнах начар ĕçлерĕç. Çак машинно-тракторнăй станцисен руководителĕсем иртнĕ çулхи ĕçсенчен халĕ те хăйсене кирлĕ выводсене туман. Кăçал та вĕсем çуракине питех те япăх хатĕрленчĕç.

Иртнĕ çулта чылай колхозсенче механизмсемпе кирлĕ пек усă курман. Сеялкăсем ахаль, ĕçсĕр ларнисем пулнă.

Çак çитменлĕхсене кăçал тумалла мар. 1941 çул механизмсемпе туллин усă курмалли, машинно-тракторнăй станцисен пĕтĕм ĕçне татăклăнах лайăхлатмалли, машинăсен паркĕн, çамахран, тракторсен паркĕн ĕç тухăçлăхне хăпартмалли çул пулса тăмалла.

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ: машинăсемпе туллин усă курманни — ялхуçалăх ĕçĕнчи пысăк çитменлĕхсенчен пĕри пулса тăрать, тесе палăртрĕ. Конференци промышленноçпа транспорт предприятийĕсен руководителĕсене çакна тума хушса хăварчĕ: оборудованисемпе пĕтĕмпех тата туллин усă курмалла, инструментсене, материалсене, топливăна пĕлсе расходламалла, пурлăхсене йĕркеллĕ упраса усрамалла, хуçасăрлăха пĕтермелле, штурмсем туса ĕçлес меслете пăрахăçа кăлармалла, график тăрăх ĕçлемелле, программăна кашни предприяти, цех тата участок тăрăх тултарса пымалла. Çаксем вĕсем пурте машинно-тракторнăй станцисене те пырса тивеççĕ, МТС руководителĕсен вĕсене шута илсе ĕçлемелле.

МТС-че машинăсемпе тухăçлă ĕçлемелли майсем питех те пысăк. Кашни МТС кăçал трактор ĕçĕн тухăçлăхне 10—15 процент таран ӳстерме çăмăллăнах пултармалла. Çакна май çуракине иртермелли срока чылай чакарма, ĕç пахалăхне ӳстерме, тăкаксене сахаллатма пулать.

Вăрнарти машинно-тракторнăй станцинчи работниксем кăçал ку тĕлĕшпе тумалли ĕçсене тĕплĕн палăртса хунă. Тракторнăй бригадăсем патне кашни уйрăм трактор тăрăх график туса çитернĕ. Тракторсем валли шыв илессине суха сухаланă çĕртех йĕркелеççĕ. Заправка тума кирлĕ инструментсем пурте ещĕкре пулаççĕ, вăл машинăсене тасамарлăхсем лекесрен сыхлать. Ака вăхăтĕнче «СТЗ» тракторсене, пĕтĕмĕшпе тенĕ пекех, виççĕмĕш хăвăртлăхпа ĕçлеттереççĕ. Урапаллă тракторсем çемçе вырăнсенче лакса ларасран вĕсен шпорисене сарлакалатаççĕ. Машинăсене упрас тĕлĕшпе кашни бригадăнах çулталăклăх план—график пур. Кунсăр пуçне тата уйăхсем тăрăх та уйрăм графиксем пулаççĕ.

Тракторсен ĕç тухăçлăхне хăпартассишĕн кĕрешекен машинно-тракторнăй станцисенче ĕçе çавăн пек йĕркеленĕ ĕнтĕ. Вĕсен опычĕ ыттисемшĕн пример пулса тăмалла.

Нумай МТ Станцисем ĕçе тĕрĕс йĕркелесси çине тимлĕн çавăрăнса пăхмаççĕ-ха. Вĕсен ĕçе йĕркелесе пыма çирĕп плансем çук, машинăсене, кадрсене ĕç участокĕсем тăрăх тĕрĕс çирĕплетсе тухман. Тракторсене пĕр колхозран тепĕр колхоза кирлĕ мар çĕртенех куçарса çӳретесси те час-часах пулкалать, çунтармалли япаласене ытлашши тăккалаççĕ.

Çавăн пек МТС руководителĕсем хăйсен хуçалăхĕн экономикине, унăн резервисене тĕплĕн пĕлсе тăма тăрăшмаççĕ. Машинăсемпе ăнăçлăн ĕçлесси— вĕсене лайăх юсаса çитерниччен килет. Мĕнле юсатăн, çавăн пек ĕçлетĕн. Начар юсанине пула тракторсем тата ытти машинăсем час-часах çĕмĕрĕлеççĕ, ĕçсĕр тăраççĕ. Çуракине тухиччен шутлă кунсем кăна юлчĕç пулин те, хăшпĕр МТС руководителĕсем машинăсене юсаса çитерме васкамаççĕ. Уйрăмăнах вăл Улатăрпа Етĕрне МТ Станцийĕсенче хыттăн палăрать.

Çĕмĕрле МТ Станцинче машинăсене юсаса пĕтернĕ. Анчах трактористсем çавах та уя ĕçлеме тухма хатĕр мар-ха. Тракторсене заправка тума кирлĕ инвентарьсем (витре, таз, варинке, ещĕксем, пичкесем) çитмеççĕ. Газогенераторнăй тракторсем валли çунтармалли чуркăсем хатĕрлесе çитермен.

Сĕнтĕрвăрри машинно-тракторнăй станцийĕ те çуракине начар хатĕрленнĕ. Тракторсене юсаса пĕтермен. Юсанă тракторсен уйрăм пайĕсем çитмеççĕ.

Елчĕкри машинно-тракторнăй станцинче трактор плугĕсене, сеялкăсене, культиваторсене питĕ вăраххăн юсаççĕ. Çунтармалли япаласене 80 процент таран çеç хатĕрленĕ.

Çĕрпӳри МТ Станцийĕ те тракторсене юсаса çитермен. Çапла пулин те тракторсене юсама уйăрса панă укçа-тенкĕне вĕсем 3 хут ытла расходланă. Кунта та çунтармалли япаласем çителĕклĕ мар, краçынсăр пуçне урăх нимĕн те илсе килмен.

Тракторпа тунă ĕçсен хакне йӳнетесси çине уйрăмăнах çавăрăнса пăхни кирлĕ. Çакна тумалли пысăк майсенчен пĕри вăл—çунтармалли япаласене перекетлени. Ку тĕлĕшпе вара пирĕн республикăри машинно-тракторнăй станцисен нумай ĕçлемелле.

Машинно-тракторнăй станцисен ĕçĕсене хакланă чухне çак ĕç çине пĕрехчен кăна пăхаççĕ, МТС тунă ĕçсен пысăккăшне кăна шута илеççĕ. Вăл пĕрре те тĕрĕс мар. Ĕç пахалăхĕ мĕнлине, колхозсемпе тунă договорсене пурнăçа мĕнле кĕртсе пынине шута илес пулать. Час-часах çакăн пек тĕслĕхсем пулаççĕ: трактор бригадисем 20—22 сантиметр сухалас вырăнне 8—10 сантиметр тарăнăш кăна сухалаççĕ. Ку вăл государствăна та, колхоза та пысăк сиен кӳрет.

Машинно-тракторнăй станцисен механизмĕсемпе пĕрлех, колхозсенчи машинăсене те (сеялкăсене, плугсене т. ыт. те) халĕ ĕнтĕ çуракине пĕтĕмпех хатĕрлесе çитермелле. Малта пыракан колхозсенче вăл ĕçе тахçанах туса çитернĕ.

— Пирĕн тимĕрçĕсем колхоз машинисене вăхăтра юсама тăрăшрĕç. Халĕ ĕнтĕ пирĕн машинăсем уйри ĕçсене тума пĕтĕмпех хатĕр,—тесе çырса пĕлтерет Ишлей районĕнчи «Большевик» колхоз председателĕ Елахов юлташ. Анчах хăшпĕр колхозсенче вăл ĕç ун пек мар-ха. Çĕрпӳ районĕнчи «Шумашар» тата «Родина» колхозсем машинăсене юсаса пĕтермен. «Шумашар» колхозĕн сеялки шыв çинчех ларать, ăна тасатман. Çакăн пек тĕслĕхсем ытти колхозсенче те пур.

Чылай колхозсенче çураки ĕçĕсем пуçланчĕç те ĕнтĕ: клеверсем акаççĕ, вăрлăхсене яровизацилеме тытăнаççĕ т. ыт. те. Çитес кунсенчех колхозсем уйрăм вырăнсенче, çĕр пиçсе çитнĕ вырăнсенче акас ĕçе пуçăнаççĕ. Машинăсемпе туллин усă курассишĕн, вĕсен ĕç тухăçлăхне ӳстерессишĕн çуракин малтанхи кунĕсенчех хăватлăн кĕрешсе пырас пулать. Тракторсене, сеялкăсене, ака машинисене пурне те—уя, акана!

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН
УКАЗĔ

Товарнăй поездсем çинче хăйсен ирĕкĕпе ларса çӳренĕшĕн тата поезда хăйсен ирĕкĕпе кирлĕ мар çинчех стоп-кранпа чарса тăратнăшăн уголовнăй йĕркепе ответ тыттарасси çинчен

1. Çапла тăвас: товарнăй поездсем çинче хăйсен ирĕкĕпе ларса çӳренĕшĕн суд приговорĕ тăрăх пĕр çулталăк хушши тĕрмере хупса усрамалла тăваççĕ.

2. Çапла тăвас: поезда хăйсен ирĕкĕпе кирлĕ мар çинчех стоп-кранпа чарса тăратнăшăн, çак ĕçшĕн унăн характерне кура закон тăрăх татах та йывăртарах наказани памалла мар пулсан, суд приговорĕ тăрăх пĕр çултан пуçласа виçĕ çула çити тĕрмере хупса усрамалла тăваççĕ.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти апрелĕн 9-мĕш.

Пограничникăн паттăрлăхĕ

Сурçĕр-хĕвеланăç чиккинчи Н-ски заставăри боецсем Андрей Сотников тата Армас Лехтинен дозортан таврăннă. Вĕсем пĕр вырăнта çăра тĕтĕм капланса хăпарнине асăрханă. Колхозник Айно Алликайненăн сурчĕ çуннă. Çывăхра никам та пулман. Боец Лехтинен чӳрече рамине çапса кăларнă та, кантăкран пӳрте кĕнĕ. Пӳлĕмре çăра тĕтĕм пулнă. Кĕтесре ача йĕни илтĕннĕ. Çакă вăл Алликайненăн 6 çулти ачи макăрнă. Ăна кĕрĕкпе чĕркенĕ те, боец çунакан пӳртрен тухнă. Темиçе минута иртсен çунса тăтăлнă çивитти ишĕлсе аннă.

Кайран палăртнă тăрăх, пушар ача вуткăвара асăрханмасăр тыткаланипе тухнă.

Çакăн пек хăюллă ĕçшĕн застава командованийĕ боеца тав тунă. (ТАСС).

Ишĕлсе пыракан çырмасене хирĕç кĕрешмелли мероприятисем çинчен

Чăваш АССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ 1941 ç. апрелĕн 10-мĕшĕнче йышăннă постановлени

Чăваш АССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ ялхуçалăх культурисене малалла та ӳстерсе пырассишĕн кĕрешес ĕçре ишĕлсе пыракан çырмасене тата тайлăк вырăнсенчи тăпра сийне шыв юхтарса кайнине хирĕç кĕрешесси пысăк вырăн йышăнса тăрать, тесе шутлаççĕ. Республика территорийĕнче çулран-çул аслăланса тата колхоз уйĕсене ватса пыракан çырмасем çавтери нумай пулсан та, çырмасене хытарас тата вĕсем сиен кӳнине чарса лартас тĕлĕшпе мелиораци ĕçĕсене питех те çителĕксĕр организациленĕ. 1939 тата 1940 çулсенче çырмасене хытарас ĕçе пачах та туман. Тайлăк вырăнсенчи çĕрсене агротехника хушнă пек сухаламалли йĕркесене пăсни çырмасене пулма, тăпрана шыв юхтарса кайма пулăшнă. Тайлăксене тăрăхла май сухалани, çырмасен тăррисемпе тайлăкĕсенчи çереме сухалани тата вăрмана, вĕтлĕхсене пĕтерни шăтăк-çурăксене, канавсене пулма, тăпра сийне шыв юхтарса кайма, çырмасене пысăкланма, колхоз çĕрĕсен усăллă лаптăкне сахаллатма хăвăрт пулăшса пынă. Çакăнпа пĕрлех тата колхоз уйĕсенче çырмасем нумайййне пула çурхи тата çăмăр шывĕсене хăвăрт юхма майсем пулса тăраççĕ, тăпра хăвăртах типме пуçлать.

Чăваш АССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ **çапла йышăнаççĕ:**

1. Çĕрĕç Халăх Комиссариатне, райсоветсен исполкомĕсене, ВКП(б) райкомĕсене тата колхозсен правленийĕсене çырмасене тата тăпрана шыв юхтарса каяссине хирĕç кĕрешес ĕçе организацилеме хушас, çав ĕçе çитес çывăх 4—5 çул хушшинче вĕçлемелле.

1941 çул валли çакăн пек ĕç планĕ тăвас: районсем тăрăх çырмаллă вырăнсенчи 1130 çырмара террасировани—пĕвесем тăвас, çĕр плотинасем 550, çырмасен тăррисенче 2100 канав тата валсем туса хатĕрлес, çырмасен хĕррисенче тата тайлăксенче 245 гектар вăрман тата 325 гектар çинче çимĕç йывăççисем лартас.

2. Нӳрĕне тытас тата тăпрана шыв çĕмĕрсе каяссине чарас шутпа, 1941 çултан пуçласа распылительсен валикĕсене тăвассине ялан туса пымалли агротехникăллă мероприятисен шутне кĕртес тата тайлăксем майлă сухалама, тайлăк çывăхĕнчи çеремсене сухалама чарас.

3. Суха çĕрĕ пулнă тайлăк вырăнсенче колхозсене çаран участокĕсем тума сĕнес.

4. Çĕрĕç Халăх Комиссариатне ишĕлсе пыракан çырмасене хирĕç кĕрешмелли методсен кĕске инструкцине тата техникăллă кăтартусене туса хатĕрлесе, 1941 çулти апрелĕн 15-мĕшĕнчен кая юлмасăр районсене ярса пама хушас.

5. Çĕрĕç Халăх Комиссариатне тата Чăвашгиза 1941 çулти майăн 1-мĕш тĕлне «Çырмасене хирĕç кĕрешесси» ятлă плаката 3000 экземплярпа кăларса, республикăри кашни колхоза çав плаката ярса пама хушас.

6. Колхозсене çакна тума сĕнес: производствăллă бригадăсене уйăрса çирĕплетсе панă уй çĕрĕсем çинче çырмасене хытарас тĕлĕшпе мĕнпур ĕççене вĕсем туса пымалла тăвас, кашни бригадăн производствăллă заданинче мелиоративлă ĕçсен тивĕçлĕ пысăккăшне палăртас.

7. Лесоохранăпа Лесонасаждени Управленине, райсовет исполкомĕсене тата ВКП(б) райкомĕсене çатан авса пĕвесем тума колхозсене кирлĕ чухлĕ çапă хатĕрлеме пулăшма, Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕпе Лесоохранăна — çырмасен тăррисемпе тайлăкĕсене лартма кирлĕ пулакан материалсене тупса пама хушас.

8. Наркомзема, райсовет исполкомĕсене тата ВКП(б) райкомĕсене çырмасене хирĕç кĕрешессин пĕлтерĕшĕпе техники çинчен пур колхозсенче те анлăн ăнлантарса парассине организацилеме, планпа пăхнă тĕп ĕçсене 1941 çулти июлĕн 1-мĕш тĕлне тултарас тесе вĕсене кулленех ертсе пыма хушас.

Чăваш АССР Совнаркомĕн
Председателĕ А. СОМОВ.

ВКП(б) Обком секретарĕ
И. ЧАРЫКОВ.

* * *

Ĕç вăйĕсен резервисен СССР Совнаркомĕ çумĕнчи Главнăй Управленийĕнче

Ремесленнăй училищĕсенче тата ФЗО шкулĕсенче вĕренекенсен художествăллă пултарулăхĕн смотрĕ

Ĕç вăйĕсен резервисен СССР Совнаркомĕ çумĕнчи Главнăй Управленийĕ комсомолпа профсоюз организацийĕсемпе пĕрле, ремесленнăй училищĕсенче, чугунçул училищисенче тата фабрикăпа завод ĕçне вĕренмелли шкулсенче вĕренекенсен художествăллă пултарулăхĕн смотрне иртерет.

Майăн 5-мĕшпе 15-мĕш хушшинче шкулсемпе училищĕсенче вĕренекенсен художествăллă пултарулăхне кăтартаççĕ. Июнĕн 15-мĕшпе 20-мĕш хушшинче чи лайăх кружоксем тата уйрăм исполнительсем районри тата пĕтĕм хулари смотрсене хутшăнаççĕ.

Ĕç вăйĕсен резервисен Главнăй Управленийĕ çумĕнче центральнăй смотр комиссине туса хунă, вăл комиссине ВЛКСМ Центральный Комитечĕн, ВЦСПС-ăн, искусство ĕçĕсен СССР Совнаркомĕ çумĕнчи Комитечĕн тата ытти организацисен представителĕсем кĕнĕ.

Пысăк хак илнĕ кружоксемпе исполнительсене грамотăсем параççĕ.

Училищĕсене тата ФЗО шкулĕсене юсама 45 миллион тенкĕ

Кăçалхи çул ремесленнăй училищĕсен, чугунçул училищисен тата ФЗО шкулĕсен çуртĕсене капитальнăй ремонт тума 45 миллион тенкĕ панă. Ленинградра шкулсен çуртĕсене юсама 4 миллион тенкĕ параççĕ, Мускавра—3,4 миллион тенкĕ, Сталино облаçĕнче—2.350 пин тенкĕ т. ты. те. Нумай çуртсене юсанă çĕре строительство ĕçне вĕренмелли ФЗО шкулĕсенче вĕренекенсем хутшăнса ĕçлеççĕ. (ТАСС).

Япони Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрĕ г. Иосуке Мацуока И. В. Сталин патне янă телеграмма

Унăн Превосходительствине господин СТАЛИНА.

МУСКАВ, КРЕМЛЬ.

Шăпах ĕнтĕ эпĕ Совет территорийĕ çинчен тухса кайнă самантра, Эсир ăшă кăмăлпа панă ответшăн эпĕ Сирĕн Превосходительствăна тав тăвасшăн тата Сире çакна шантарса каламашкăн ирĕк пама ыйтатăп: эпĕ Сирĕн аслă çĕршывра—хам халĕ тухса çӳренĕ вăхăт хушшинче ытларах вăрăм вăхăт иртернĕ çĕршывра пулни çинчен хампа пĕрле чи паха та ырă асаилӳсем илсе каятăп; Сирĕн çĕршывра эпĕ ăшă кăмăллă йышăнава тивĕçлĕ пултăм тата унта наци пурнăçĕнче тунă прогреса тĕлĕнсе савăнса куртăм тата ăнлантăм.

Пакт тунă май церемониллĕ йĕркепе мар, анчах чĕререн сывлăх сунса саламланисен сцени, нимĕн иккĕленмелли те çук, манăн пурнăçри чи телейлĕ самантсенчен пĕри пулса юлĕ. Сирĕн Превосходительство ăшă кăмăлпа хисепленине — эпĕ тухса кайнă чухне Эсир вокзалта хăвăр пулнине — яланах пĕр ман тĕлĕшпе кăна мар, çавăн пекех пирĕн халăх тĕлĕшпе те чăнчăн ырă кăмăллă пулнине кăтартакан паллă вырăнне хаклăпăр.

Эпĕ тата çакна хушса калама пултаратăп: хамăн сăмахсемшĕн яланах шанчăклă пуласси — манăн пĕтĕм пурнăçăн девизĕ пулнă тата малашне те çавăн пекех пулĕ.

Пĕтĕм чĕререн хисеплесе
ИОСУКЕ МАЦУОКА,
Унăн Величествин Япони императорĕн Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрĕ.
Манчжурия станцийĕ,
1941 çулти апрелĕн 21-мĕш.

* * *

Япони Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрĕ г. Иосуке Мацуока СССР Совнаркомĕн Председателĕ тата Ютçĕршыв Ĕçĕсен Халăх Комиссарĕ В. М. Молотов юлташ патне янă телеграмма

Унăн Превосходительствине господин МОЛОТОВА

МУСКАВ, КРЕМЛЬ.

Эпĕ халĕ тухса çӳренĕ вăхăтра хам чи вăрăм вăхăт хушши иртернĕ Совет территорийĕ çинчен тухса каяс умĕн мана тата манăн свитăн членĕсене пĕтĕм чĕререн кăмăлласа йышăннăшăн Сирĕн Превосходительствăна татах тепĕр хут тав тумашкăн мана ирĕк пама ыйтатăп.

Эпĕ Сирĕн Превосходительствăна çакăн çинчен шантарса каласшăн: Эсир ырă кăмăлпа хăналаса йышăнни çинчен тата пĕрле туслăн ĕçлени çинчен хампа пĕрле чи ырă та ăшă кăмăллă асаилӳсем илсе каятăп.

Пĕтĕм чĕререн хисеплесе
ИОСУКЕ МАЦУОКА,
Унăн Величествин Япони императорĕн Ютçĕршыв Ĕçĕсен Министрĕ.
Манчжурия станцийĕ,
1941 çулти апрелĕн 20-мĕш.

Искусствăн çак произведенийĕсемшĕн авторĕсене Сталинла премисем панă: (çӳлте, сылтăмран сулахаялла)—И. В. Сталинăн Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкине лартма тунă скульптурăллă фигури тата В. И. Ленинăн СССР Верховный Совет ларăвĕсен залне лартма тунă скульптурăллă фигури, вĕсене Армян ССР искусствăсен тава тивĕçлĕ деятелĕ С. Д. Меркуров тунă, ăна çак ĕçсемшĕн пĕррмĕш степеньлĕ Сталинла преми панă.

Аялта: Маркс — Энгельс — Ленин Институчĕн Тбилиси хулинчи çурчĕ, вăл çурта архитектура академикĕн А. В. Щусевăн проекчĕ тăрăх тунă, çак проектшăн А. В. Щусева пĕррмĕш степеньлĕ Сталинла преми панă.

(ТАСС фото-ӳкерчĕкĕ.)

МАЙ УЯВĔ УМĔНХИ СОЦИАЛИЗМЛĂ ĂМĂРТУ

Малта пыракансем

ÇĔМĔРЛЕ. Мехлесопункт коллективĕ юлашки вăхăтра ĕçĕн хăвăртлăхĕсене чылаях ӳстерчĕ. Апрелĕн 15-мĕшне иккĕмĕш кварталти плана вăрман касса хатĕрлес тĕлĕшпе 21,3 процент, турттарас енĕпе 43,3 процент тата кирлĕ пунктсем патне турттарса кăларас енĕпе 14,9 процент тултарчĕ. Çĕмĕрле пункчĕ (начальникĕ коммунист Леонтьев юлташ) турттарас тĕлĕшпе иккĕмĕш квартал планне 105 процент, апрель уйăх планне 140 процент (хатĕрлессипе 84,4 процент) тултарчĕ. Мыслец пункчĕ те апрельри плана турттарас тĕлĕшпе 143,4 процент, хатĕрлес тĕлĕшпе 76,8 процент тултарнă.

Çакă вăл Май уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăртун результачĕ. Ăмăрту сарăлсах пырать. Уйрăм бригадăсемпе участоксем тата пунктсем хăйсен обязательствисене пурнăçлассишĕн ăнăçлăн кĕрешеççĕ.

Сурари трактор çулĕ пысăк улшăнусем турĕ. Вăл апрельри плана 91,3 процент тултарнă та ĕнтĕ. Уйрăм трактористсем: Трошин, Федотов, Чирков юлташсем хăйсен нормисене пĕрре çурă хут иртерсе тултараççĕ.

Хар. ЛИСИН.

Аслă праздник ячĕпе

ÇĔРПӲ. Первомайски ялсоветне кĕрекен Леваневский ячĕпе тăракан колхоз Май уявне çуракине пур енчен те хатĕрленсе çитнипе кĕтсе илме тăрăшать. Колхоз çуракине пысăк пахалăхпа иртерессишĕн «Пожанар» колхозпа ăмăртать.

Леваневский ячĕпе тăракан колхоз çуракине 7 кун хушшинче иртерме обязательство илнĕ. Колхозра бригадăпа бригада, звенопа звено тата колхозниксем пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ. Кашни колхозник хăй çуракинче мĕн тăвасси çинчен пĕлсе тăрать.

Колхоз ĕç лашисемпе туллин усă курассишĕн тăрăшать. Халĕ лашасене лайăх апат çитереççĕ, йĕркеллĕ тасатса тăраççĕ. Çуракине мăнтăр лашасемпе тухса, ака ĕçĕсене кĕске вăхăтра иртерессишĕн кĕрешеççĕ.

ИШЛЕЙ. Чурачăкри промартель пĕррмĕш кварталти производствăллă плана 130 процент тултарнă. Халĕ артельте Май уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса пырать. Артель членĕсем хушшинче стахановецсен йышĕ ӳссех пырать. Стахановла ĕçлекенсем 22 çынна çитрĕç.

Артельти стахановецсем ĕç нормине ытлашшипех тултарса пыраççĕ. Я. Сорокин юлташ плана 182 процент, Ф. Сорокин — 151 процент, Ф. Матросов — 150 процент, Г. Красильников—138 процент тултараççĕ.

Промартель председательне К. Грошев юлташа хăйне шанса панă ĕçе лайăх туса пынăшăн «Отличник леспромкооперации» значокпа наградăланă.

Е. Тюрин.

График тăрăх ĕçлеççĕ

ÇĔМĔРЛЕ. (**«Чăваш Коммуни» корр.**). Древкомбинатри 1-мĕш номерлĕ цех хăйĕн ĕçне лайăхлатсах пырать. Кашни смена график тăрăх ĕçлет, вĕсем пурте пĕр-пĕринпе ăмăртаççĕ.

Апрелĕн 16-мĕшĕнче цех коллективĕ пĕр кунхи плана 119,8 процент тултарчĕ. Ку кун вăл 11.129 тенкĕлĕх продукци туса кăларчĕ. Уйрăм сменăсенчен Пахомов юлташ смени мала тухрĕ, вăл плана 125 процент тултарчĕ, ытти сменăсем те кашни кунах хăйсен планĕсене иртерсе тултараççĕ.

— Эпир Май уявне планран иртерсе 15 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларасшăн кĕтсе илме обязательство илнĕ. Çавна пурнăçлатпăрах, — теççĕ стахановецсем.

Алексеев, Заикин, Ширяев юлташсен бригадисем яланах нормăна икĕ хута яхăн иртерсе тултараççĕ.

Çыхăну работникĕсен ăмăртăвĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Çак кунсенче çыхăну работникĕсен районри канашлăвĕ пулса иртрĕ. Унта çыхăну работникĕсен çураки вăхăтĕнчи задачисем çинчен сӳтсе яврĕç.

Çыхăну работникĕсем Май уявĕ умĕнхи ăмăртăва хутшăнса, хăйсен ĕçне лайăхлатса пыма тытăнчĕç. Пиçмоносецсенчен Ефремов (Янкас), Семенов (Супар) юлташсем хаçат-журнал сарас плана 110 процент тултарчĕç. Çавăн пекех Мăн Шетмĕ тата Упи почта отделенийĕсем те лайăх ĕçлеççĕ.

Районри çыхăну контори те хăйĕн ĕçне лайăхлатса пырать. Е. Егоровăпа К. Терентьева телефонисткăсем уйрăмах аван ĕçлеме пуçларĕç. Вĕсем хăйсем çине илнĕ обязательствăсене пурнăçласа пыраççĕ. Апрель уйăхĕнчи финанс планне кашниех 60 процент тултарнă та ĕнтĕ.

Канашлура çыхăну работникĕсем çураки вăхăтĕнче татах та лайăхрах ĕçлеме пулчĕç. Ĕçри çитменлĕхсене пĕтермелли майсене кăтартса хăварчĕç.

П. Майоров.

Парторганизацисен отчетпа суйлав пухăвĕсенче

Йĕпреç станцинчи коммунистсен пухăвĕ

Отчетпа суйлав пухуне Йĕпреç станцинчи пуçламĕш парторганизацинчи коммунистсем пурте вăхăтрах пухăнчĕç.

Пуçламĕш парторганизацин çулталăк хушшинчи ĕçĕсем çинчен пуçламĕш парторганизаци секретарĕн А. Наумов юлташăн отчетлă доклачĕ тăрăх пренире 7 çын тухса каларĕç.

Пренире тухса калакансем пуçламĕш парторганизацин отчетлă тапхăрти ĕçĕнче чылай çитĕнÿсем пур пулин те, пысăк çитменлĕхсем пуррине те уçса палăртрĕç. Парти ретне членсем илесси, коммунистсене воспитани парасси çителĕксĕр пулса пынă. Çулталăк хушшинче парти ретне пурĕ те 3 çынна кăна илнĕ. Коммунистсем парти историне начар вĕренеççĕ, хăшĕсем «ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕ» кĕнекен 2-мĕш е 3-мĕш сыпăкне çеç вĕренсе çитнĕ. Анчах вĕсене вĕренме пулăшас тĕлĕшпе пуçламĕш парторганизацин секретарĕ А. Наумов юлташ нимĕн те туман.

— Манăн парти историне вĕренес килет, анчах пĕлÿ сахаллипе эпĕ хам тĕллĕн вĕренейместĕп, конспект та çырма пултараймастăп. Кун пирки эпĕ пулăшу та ыйтнă, анчах пулăшакан çук,—тет коммунист Муратов хăйĕн сăмахĕнче.

Пуçламĕш парторганизаци плансăр ĕçлесе пынă. Çавăнпа та коммунистсен пухăвĕсем те вăхăтра пулса иртмен.

Уйрăм коммунистсем партиллĕ порученисене мĕнле пурнăçласа пынине тĕрĕслесе тăман. Çапла вара пухусенче йышăннă чылай решенисем пурнăçа кĕмесĕрех юлнă.

Хăшпĕр коммунистсем обществăллă организацисен ĕçĕсем çине çиелтен пăхаççĕ. Коммунист Самойлов юлташа Осоавиахим пуçламĕш организацин председательне суйланă пулнă, анчах вăл ку ĕç çине хăйне суйланăранпа çаврăнса та пăхман. Осоавиахим членĕсем валли илнĕ 16 билета иртнĕ кĕркуннеренпех хăйĕн аллинче тытса усрать. Оборона ĕçне вĕренме организациленĕ кружокăн пĕр заняти те пулса иртмен.

Комсомол пуçламĕш организацин те нимĕнле ĕç те çук. Унăн секретарĕ Григорьев юлташ комсомолецсемпе ĕçлес вырăнне час-часах ĕçкĕ тăрăх çупма юратать. Апла пулин те пуçламĕш парторганизаци çак çитменлĕхсене пĕтерме тăрăшман.

ВКП(б) XVIII конференцийĕ транспорт ĕçĕнчи çитменлĕхсене уçса палăртса, вăл çитменлĕхсене пĕтерме конкретлă задачăсем кăларса тăратрĕ. Конференци уçса палăртнă çитменлĕхсем чугунçулăн Йĕпреç станцинчи пуçламĕш парторганизацине те пырса тивеççĕ. Станцире тасалăхпа йĕркелĕх пулман, вагонсем тиес тата пушатас плана çулсеренех тултарайман. Иртнĕ çул кăна 824 вагон тиеймесĕр государствăна сырье тăратайман. Пуш вагонсене талăкра станцире 12 сехетрен ытла лартмалла мар пулнă пулсан, вăтам шутпа вĕсем 27,3-шер сехет ларнă. Кăçалхи пĕрремĕш кварталта вагонсене кашни талăкра 12 сехетрен ытла тытмалла мар пулнă пулсан, вăтам шутпа вĕсем 15,2 сехет ларнă.

Чугунçула юсавлă тытасси те начар. Коммунист Константинов ертсе пыракан рабочи участок юлашки ик-виç çул хушши ĕнтĕ юсавлă тăмасть. Ку ĕнтĕ коммунистсемшĕн пĕртте килĕшÿллĕ мар. Çак çитменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе пуçламĕш парторганизацинчи коммунистсем халĕ те çине тăрса ĕçлени курăнмасть-ха.

Лайăх ĕçлекен участоксем те пур. Акă, Константинов юлташ ертсе пыракан участокпа юнашарах коммунист А. Архипов юлташ ертсе пыракан рабочи участок яланах малта пырать. Ахальтен мар ĕнтĕ Архипов юлташа Çулйĕр Халăх Комиссариачĕ «Сталинла призыв ударникĕн значокĕпе» премиленĕ. Анчах пуçламĕш парторганизаци лайăх ĕçлекенсен опычĕсене сарас тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçленĕ пирки ытти участоксенче ĕçсем начар тăраççĕ.

Ф. ЗАХАРОВ.

Парторганизаци ĕçне уççăн çутатса паман

Апрелĕн 18-мĕшĕнче Хусан чугунçулĕн Канашри пиллĕкмĕш дистанцинчи пуçламĕш парторганизацин отчетпа суйлав пухăвĕ пулса иртрĕ.

Докладчик — пуçламĕш парторганизаци секретарĕ Яковлев юлташ—парторганизацин отчетлă тапхăрти ĕçĕсем çинчен каласа пама тытăнчĕ. Анчах та Яковлев юлташ хăйĕн отчетĕнче пуринчен ытла парти пуçламĕш организацисен отчетпа суйлав кампанине иртерес ĕçри задачăсем çинчен чарăнса тăчĕ. Партин пуçламĕш организаци ĕçĕ çинчен питех те сахал каларĕ.

Коммунистсем докладчика нумай ыйтусем пачĕç. Ыйтусене ответленĕ хыççăн çеç ĕнтĕ парти пуçламĕш организацийĕ мĕнле ĕçлесе пыни лайăх палăрчĕ.

— Коммунистсенчен миçе çын «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренсе тухнă?—ыйтать коммунист Грошев юлташ.

— Эпĕ хам вĕренсе тухнă-ха, парти членĕ Храмкин вĕренсе тухнă пулмалла-ха, мĕншĕн тесен вăл курсра пулнă,—тет докладчик.

Пуçламĕш организацинче парти членĕсем 12 çын, парти кандидачĕсем 8 çын. Вĕсенчен ĕнтĕ пурте пекех «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» харпăрхăй тĕллĕн вĕренме тытăннă. Анчах та мĕнле вĕренеççĕ-ха? «ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕ» пичетленсе тухнăранпа та коммунистсенчен парти истори кĕнекин 3-мĕш сыпăкне—4 çын, 5—6 сыпăкĕсене 5 çын çеç вĕренсе çитнĕ. Партин пуçламĕш организаци секретарĕ коммунистсене вĕренÿре çителĕксĕр пулăшса пырать. Çавăнпа та Яковлев юлташ кам мĕнле вĕреннине отчетра калама пултараймарĕ. Парти историне вĕренекенсенчен нумайĕшĕ парткабинета вуçех çÿремеççĕ.

— Парти кандидачĕсене воспитани парас ĕçе мĕнле йĕркеленĕ?—тет Егоров юлташ.

— Парти кандидачĕсене пухса парти программипе уставне вĕрентнĕ, калаçусем иртернĕ,—тет Яковлев юлташ.

Пĕтĕмпе парти кандидачĕсем 8 çын. Вĕсенчен 6 кандидатăн парти членне куçмалли вăхăт тахçанах иртнĕ. Григорьевпа Андриянов юлташсем 1939 çултанпах парти кандидачĕсен ретĕнче тăраççĕ. Апла пулин те пуçламĕш парторганизаци секретарĕ Яковлев юлташ вĕсене парти членне куçма кирлĕ пек пулăшса пыман.

Парторганизаци обществăллă организацисене çителĕксĕр ертсе пынă. Осоавиахим пуçламĕш организацисенче пĕтĕмпе 65 член шутланаççĕ. Осоавиахим членĕсене çар ĕçне вĕрентессипе нимĕн те тумаççĕ. Член укçине те вăхăтра пухмаççĕ.

«Красный путеец» стена хаçачĕ кăçалхи çул пĕтĕмпе те пĕр номер анчах тухнă.

— Эпĕ икĕ çул ĕнтĕ «Красный путеец» стена хаçат редакторĕ пулса ĕçлетĕп,—тет парти членĕ Егоров юлташ.— Анчах та пуçламĕш парторганизаци коммунистсен пухăвĕнче пĕрре те стена хаçат ĕçĕ çинчен ыйту лартса сÿтсе-явман. Коммунистсенчен стена хаçачĕ çине сахал çырса тăраççĕ.

Парти пуçламĕш организацийĕ хăйĕн ĕçне ВКП(б) XVIII конференци решенийĕсем тăрăх урăхлатса çĕнетсе пыма тытăнман. Чугунçул çинчи мастерскойсенче халĕ те тасалăх çук. Хăшпĕр оборудованисем çаплипех усăсăр лараççĕ, вĕсемпе усă курмаççĕ.

Коммунистсем парторганизаци ĕçĕнчи çитменлĕхсене критиклесе, вăл çитменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе паха сĕнÿсем парса хăварчĕç.

Ф. АНТОНОВ.

Вĕрентÿпе воспитани ĕçĕ çине ытларах çаврăнса пăхмалла

Стройтехникумри пуçламĕш парторганизацин отчетпа суйлав пухăвĕнче докладчик Астин юлташ та, пренире тухса каланă юлташсем те преподавательсен кадрĕсене, студентсене марксистла-ленинла воспитани парассине лайăхлатасси çинчен нумай чарăнса тăчĕç.

Пуçламĕш парторганизаци секретарĕ Астин юлташ партиллĕ пропаганда ыйтăвĕпе сахал интересленнĕ. Лекцисем туса иртернипех лăпланнă. Преподавательсем хушшинче большевизм историне вĕренес ĕçе начар организациленĕ. Преподавательсенчен нумайĕшĕ паянхи куна çитсе те «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренсе тухман, вĕсем пурте тенĕ пекех Октябрь революцийĕнчи тапхăра вĕренеççĕ.

Техникумра вĕрентÿпе воспитани ĕçне те тивĕçлипе организацилемен. Студентсенчен 18 проценчĕ вĕренÿре ĕлкĕрсе пыраймасть. Çак çитменлĕхĕн тĕп сăлтавĕ—вăл парторганизаци вĕренÿ пахалăхĕшĕн кĕрешменни, преподавательсемпе студентсене вĕренÿпе воспитани ĕçне лайăхлатма мобилизацилемении пулать. Техникумра студентсем тата преподавательсем хушшинче те прогул тăвакансем халĕ те пур-ха. Кунта прогул тăвакан студентсене хирĕç татăклăн кĕрешни çук. Хăшпĕр преподавательсем хăйсен лекцине вуласа килĕсене тухса каяççĕ те, техникума пырса та курмаççĕ, кая юлакан студентсемпе уйрăмăн ĕçлени çук.

Парторганизаци комсомол организацине сахал пулăшнă. Комсомолецсенчен нумайĕшĕ вĕренÿре малта пымаççĕ, ыттисене пример кăтартмаççĕ. 72 комсомолецран 30 комсомолецăн начар оценкăсем пур, отличниксем пурĕ те 12 çын кăна.

Коммунистсен пухăвĕсем сахал мар пулнă, решенисем те нумай. Анчах вĕсене пурнăçа кĕртнине куллен тĕрĕслени пулман.

Çак çитменлĕхсем пуçламĕш парторганизаци нимĕн те туманнине пĕлтереççĕ. Пуçламĕш парторганизаци нумай ыйтусене сÿтсе-явса пысăк ĕçсем туса иртернĕ. Çарпа физкультура ĕçĕнче парторганизацин паха примерсем пур. Техникумра ПВХО нормине 99 çын, ГСО нормине 37 çын, ГТО нормине 34 çын, Ворошиловский стрелок нормине 46 çын панă. Мотоциклистсем 11 çын, ПВХО инструкторĕсем 4 çын вĕрентсе хатĕрленĕ, аэроклубра 4 çын вĕренеççĕ.

В. ИГНАТЬЕВ.

Пренире 15 коммунист тухса каланă

ВАРМАР. Апрелĕн малтанхи кунĕсенче ВКП(б) райкомĕнчи пуçламĕш парторганизацинче отчетпа суйлав пухăвĕ пулса иртнĕ. Пуçламĕш парторганизаци секретарĕ И. Зайцев юлташ отчечĕ тăрăх пренире 15 çын тухса каланă.

И. СТЕПАНОВ.

Çамрăк организацин ĕçĕсем лайăхланаççĕ

ВАРМАР. «Хĕрлĕ Мăрат» колхозри пуçламĕш парторганизацин отчетпа суйлав пухуне коммунистсем малтан пĕлтернĕ срокра пухăнса çитрĕç. Вĕсем пуçламĕш парторганизацин ĕçĕсем çинчен Ильин юлташăн отчетлă докладне итлерĕç. Докладчик хăйĕн докладĕнче парторганизацин ĕçĕсемпе çитменлĕхĕсем çинчен каласа пачĕ. Доклад тăрăх пренире 5 коммунист тухса каларĕ. Вĕсем çитĕнÿсемпе çитменлĕхсене тĕплĕнрех кăтартса пама пулăшрĕç, критикăпа самокритикăна анлăн сарса пычĕç.

«Хĕрлĕ Мăрат» колхоз иртнĕ çулта «Арабось» колхозпа ăмăртса ĕçлерĕ. Ăмăртура «Хĕрлĕ Мăрат» колхоз мала тухнă. «Арабось» колхоз гектартан 10 центнер тĕштырă туса илнĕ пулсан, «Хĕрлĕ Мăрат» колхоз гектартан 12,5 центнер туса илнĕ. ВКП(б) членĕн Васильев юлташăн бригади вăтам шутпа кашни гектартан 13 центнер тĕштырă пуçтарса илнĕ.

«Хĕрлĕ Мăрат» колхозри пуçламĕш парторганизаци çамрăк. Ăна иртнĕ çулти сентябрь уйăхĕнче тунă. Çак хушăра 4 çынна парти членне, 2 çынна кандидата илнĕ. Организацинчи коммунистсем «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» райком организациленĕ кружокра вĕренсе пĕтернĕ, халĕ вĕсем марксизм-ленинизм классикĕсен произведенийĕсене вĕренеççĕ.

Калас пулать, пуçламĕш парторганизаци единоличниксене колхоза явăçтарас тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçленĕ. Партиллĕ порученисене, коммунистсен пухăвĕсем йышăннă решенисене пурнăçа мĕнле кĕртсе пынине тăтăшах тĕрĕслесе тăни пулман.

И. ЗАЙЦЕВ.

Докладчик мĕн çинчен каламарĕ

СЕНТЕР. Пушкăртри «Çĕнĕ çул» колхозри пуçламĕш парторганизацин отчетпа суйлав пухăвĕ парторганизаци секретарĕн докладне тĕплĕн сÿтсе-яврĕ. Парторганизацин ĕçĕнче çитĕнÿсем те, çитменлĕхсем те пур. Пуçламĕш парторганизаци пулăшса ертсе пынипе пула колхоз начар мар ĕçлет. Иртнĕ çулта колхоз вăтам шутпа кашни гектартан 15 центнера яхăн тĕштырă туса илнĕ. Государствăн выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли 1940 çулти планне тултарнă. Колхозăн халĕ тăватă ферма.

Çитменлĕхсене те палăртса хăварас пулать. Колхозниксем хушшинче çирĕп дисциплина туса лартман-ха. Пуçламĕш парторганизаци колхозри дисциплинăна çирĕплетессишĕн çителĕксĕр ĕçленĕ, партипе правительство лартнă задачăсене пурнăçа кĕртсе пырассишĕн колхозниксен массине тивĕçлипе ертсе пырайман. Çаксемпе пĕрлех партипе правительство колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен йышăннă постановленине ăнлантарса парасси те начар пулса пырать.

Пуçламĕш парторганизацин секретарĕ И. Тобаев юлташ хăйĕн докладĕнче колхоз çуракине мĕнле хатĕрленсе пыни çинчен нимĕн те каламарĕ.

Пренире тухса калакансем парторганизаци ĕçне тата уйрăм коммунистсене тивĕçлипе критиклерĕç. Пуçламĕш парторганизацинчи коммунистсем хăйсен политикăллă пĕлÿлĕхĕсене ÿстерсе пырас тĕлĕшпе сахал ĕçлеççĕ.

Отчетпа суйлав пухăвĕ пысăк активлăхпа иртрĕ, коммунистсем самокритикăпа критикăна анлăн сарса пычĕç. Пуçламĕш парторганизацин ĕçне лайăхлатма паха сĕнÿсем пачĕç.

И. АРГАНДЕЕВ.

Вĕренмесĕрех вăхăта иртернĕ

Сĕнтĕрвăрри райсоюзĕнчи пуçламĕш парторганизацин пухăвĕ. Парторганизацин ĕçĕсем çинчен отчетлă доклада Саначин юлташ тăвать. Вăл хăйĕн докладĕнче райсоюзăн ĕçĕсем çинчен чылаях тĕплĕн каласа пачĕ. Анчах коммунистсем мĕнле вĕренсе пыни çинчен тата партиллĕ-массăллă ĕçе мĕнле йĕркелесе яни çинчен докладчик каламарĕ.

— Парторганизацинчи коммунистсем мĕнле вĕренсе пынă?—ыйту пачĕç пухура ларакансем. Çак ыйту çине Саначин юлташ тĕплĕ ответ параймарĕ. Вăл, нимĕн калама аптăранă енне пулас:

— Вĕсем вĕренеççĕ, учебникпе паллашнă... Анчах ăнланайман пулмалла, конспект çырман... Эпĕ те учебникпе кăна паллашнă-ха,—терĕ.

Саначин юлташ хăй те вĕренмен тата ытти юлташсене те вĕренме пулăшман. Çавăн пекех агитколлектив ĕçĕ çинчен те вăл нимĕн те калаймарĕ.

Парти историне, марксизм-ленинизм теорине вĕренессине пуçарса пыманни тата партиллĕ-массăллă ĕçе организацилеменни — парторганизаци ĕçĕнчи пысăк çитменлĕх. Малашне çав çитменлĕхсене пĕтерме тăрăшмалла.

ЯДРОВ.

Суйлавсен хроники

КАНАШ. **(Хамăр корр.).** Пуçламĕш парторганизацисенче отчетпа суйлав пухăвĕсем ВКП(б) райкомĕ çирĕплетнĕ план тăрăх пулса пыраççĕ. Халĕ 8 пуçламĕш парторганизацисенче отчетпа суйлав пухăвĕсем пулса иртнĕ. Апрелĕн 16-мĕшĕнче 5 организацире пулса иртрĕç. Апрелĕн 15-мĕшĕнче вагонсем юсакан заводри цехсенчи партгруппăсен суйлавĕсем пулчĕç.

М. ТИТОВ.

ЕЛЧĔК. ВКП(б) Елчĕк райкомĕнчи пуçламĕш парторганизацинче отчетпа суйлав пухăвĕ пулса иртрĕ. Пухура коммунистсене марксизм-ленинизм теорийĕпе хĕçпăшаллантарас ыйтăва уйрăмах çивĕччĕн лартнă.

А. ДУДКИН.

РСДРП ТĂВАТТĂМĔШ (ПĔРЛЕШТЕРÿЛЛĔ) С'ЕЗЧĔ

I.

1906 çулти апрелĕн 23(10) мĕшĕнче Стокгольмра (Швеция) РСДРП IV съезчĕ ĕçлеме пуçланă,—парти историне вăл «Пĕрлештерÿллĕ съезд» ячĕпе кĕнĕ.

Çак съезд декабрьти хĕçпăшаллă восстани поражени тÿснĕ хыççăн, революци чакса пынă вăхăтра пухăннă.

1906 çул пуçламăшĕнче пĕтĕм çĕршывра каллех стачкăсем пулса иртнĕ, çурри яхăн уездсенче хресченсен движенийĕ саралнă, çарта тата флотра пăлханусем пулса пынă.

Меньшевиксем, буржуази агенчĕсем, революцие чармантарнă, рабочисен революциллĕ вăй хăватне сыхса тăнă, капитализмпа тата самодержавипе килĕшÿ тунă.

Большевиксем пĕрмаях революциллĕ çулйĕрпе пынă, вĕсем рабочисене царизма хирĕç, буржуазине хирĕç кĕрешме, хресченсен революциллĕ вăйĕпе усă курма чĕннĕ.

Çавăн пек условисенче революциллĕ пролетариат пĕрлĕхлĕ пулни кирлĕ пулнă.

Большевиксем, Таммерфорсри конференци решенийĕсем тăрăх ĕçлесе пырса, рабочисем пĕрлĕх тума ыйтни майлă тăнă. Большевиксем партин пĕрлештерÿллĕ съездне пухма сĕннĕ. Анчах вĕсем революци ыйтăвĕсем тĕлĕшпе пулнă принциплă разногласисене шăлса лартмасăр пĕрлешессишĕн тăнă.

Примиренецсем — Богданов, Красин тата ыттисем те, — большевиксемпе меньшевиксем хушшинче разногласисем çук тесе, партие пит пысăк сиен кÿнĕ.

«Пирĕн,—тесе çырнă Ленин Центральный Комитета 1905 çулти октябрĕн 3-мĕшĕнче,—икĕ пая пĕрлештерес политикăна икĕ пая **пăтрашăнтарас** политикăпа хутăштармалла мар. Икĕ пая пĕрлештерме—килĕшетпĕр. Икĕ пая пăтрашăнтарма—нихăçан/та» (Соч., т. VIII, стр. 247).

Большевиксем пĕрлешÿллĕ организацире меньшевиксемпе пĕрле пулнă, анчах вĕсене хирĕç кĕрешме нихăçан та чарăнман, тесе кăтартса панă Ленин.

Большевиксем хăйсен платформине туса хатĕрленĕ те, ăна парти членĕсем хушшинче сÿтсе-явма тăратнă.

1906 çулти мартра В. И. Ленин тактикăллă платформăн малтанхи текстĕпе Финляндирен Мускава килнĕ. Вăл Мускаври социал-демократиллĕ организацири большевиксен ертсе пыракан группин виçĕ канашлăвне хутшăннă. Мартăн 26-мĕшĕнче Ленина РСДРП Петербург организацийĕнчен ĕçтăвакан сасăпа партин IV съездне делегата суйланă. Март уйăхĕн вĕçĕнче Ленин РСДРП организациллĕ комиссийĕ IV съезда валли аграрнăй программа хатĕрлеме уйăрнă комисси ĕçне хутшăнса ĕçленĕ.

Ленин «Пересмотр аграрной программы рабочей партии» ятлă брошюра çырнă, вăл 1906 çулти апрельре пичетленсе тухнă.

Çав вăхăтра Сталин юлташ Кавказра революциллĕ пит пысăк ĕçсем туса пынă. 1906 çулти январьте унăн «Две схватки» ятлă брошюрине пичетлесе кăларнă, унта вăл декабрьти хĕçпăшаллă восстани поражени тÿснин сăлтавĕсене тарăннăн анализ панă. Революци пĕтмен-ха, пролетариат çĕнĕ çапăçусен умĕнче тăрать, тесе палăртнă Сталин юлташ. **«...Пĕрлĕхлĕ парти, парти организациленĕ хĕçпăшаллă восстани тата тапăнса пырас политика**—акă мĕн ыйтать пирĕнтен восстани çĕнтересси». Çапла çырнă Сталин юлташ. Вăл большевиксен организацийĕсене пĕрлĕхлĕ пулма, IV съезда большевикла уççăн паллă тактикăллă линипе пыма чĕннĕ.

Сталин юлташа партин Тифлис организацийĕ IV съезда делегата суйласа янă.

II.

Съездра ĕçтăвакан сасăпа 111 делегат пулнă, вĕсене партин вырăнсенчи 57 организацийĕнчен суйласа янă. Съездра нациллĕ социал-демократиллĕ партисен представителĕсем те пулнă: Бундран—3, Польшăри социал-демократиллĕ партирен—3, латыш социал-демократиллĕ организацийĕнчен—3.

Съездра меньшевиксен делегачĕсем нумайрах пулнă. Ку вăл большевиксен организацийĕсене, вĕсем восстание чи активлă хутшăннă пирки, патша влаçĕсем çĕмĕрсе тăкнинчен килнĕ. IV съезда кайма тухнă большевик делегатсене нумайĕшне арестленĕ. Меньшевиксен организацийĕсем вара 1905 çул хушшинче, хăйсен ретне вакбуржуаллă интеллигенцие илнипе, чылаях ÿснĕ. «Чылай ыйтусем тăрăх съезд решенийĕсен характерĕ меньшевикла пулни съездăн составĕ çавăн пек пулнинчен килнĕ» («ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕ», чăвашла изд., стр. 103).

IV съездра пĕр-пĕрине хирĕ-хирĕçле икĕ лини тĕл пулнă: большевиксен революциллĕ линийĕ тата меньшевиксен соглашателле, оппортунистла линийĕ.

IV съездра сÿтсе-явнă тĕп ыйтусем çаксем пулнă: аграрнăй ыйту, хальхи вăхăта хакласси тата пролетариатăн класлă задачисем, Государственнăй дума çине мĕнле пăхасси, организациллĕ ыйтусем.

Партин аграрнăй программине пăхса тухасси çинчен В. И. Ленин доклад тунă. Ун хыççăн çав ыйту тăрăхах Плеханов содоклад тунă. Ленин çĕре национализацилессишĕн тăнă. Вăл: революци çĕнтерсен тин, царизма сирпĕтсе антарнă хыççăн тин çĕре национализацилеме пулать, тесе палăртнă. Национализаци — помещиксен çĕрĕсене тÿлевсĕрех туртса илсе (конфискацилесе), усă курма хресченсене пама хушнă. Революци çĕнтерсен çĕре национализацилени пролетариат, ялти чухăн хресченсемпе союзлă пулса, социализмлă революци тума тытăнассине çăмăллатнă. IV съездра юлашкинчен каланă сăмахра В. И. Ленин аграрнăй программăн тупсăмĕ çинчен çак сăмахсемпе ăнлантарса панă: «Плеханов: аграрнăй революцирен хăрама кирлĕ мар, тесе каларĕ. Революциллĕ хресченсем влаçа кĕрешсе илессинчен хăрани шăпах та аграрнăй революцирен хăрани пулать те. Аграрнăй революци, вăл çĕнтересси революциллĕ халăх влаçа кĕрешсе илессине пĕлтермест пулсан, пушă сăмах кăна пулса тăрать» (Соч., т. IX, стр. 152).

Ленинла аграрнăй программăна Сталин юлташ хĕрÿллĕн хÿтленĕ. Вăл хăйĕн сăмахĕнче меньшевиксен вакбуржуаллă программине, Плеханов съездра каласа панăскерне, тăрă шыв çине кăларнă. Плехановăн кадетла туртăмсем пур, Плеханов Закавказьери хресченсен движенийĕ çинчен нимĕн те пĕлмест, тесе каланă Сталин юлташ.

Большевиксен аграрнăй программи пĕртенпĕр тĕрĕс тата революциллĕ программа пулнă. Вăл хресченсене патшана хирĕç тата помещиксене хирĕç революци тума чĕннĕ.

Меньшевиксем çĕре муниципализацилессишĕн, урăхла каласан, çĕр вырăнти самоуправленисен е земствăсен аллине куçмалла тăвасссишĕн тăнă, вĕсем çĕре усă курма хресченсен общесвисене парассине хирĕç пулнă. Вырăнти самоуправленисен аллинчи çĕре хресченсем тара илччĕр, тенĕ меньшевиксем. Вĕсем хресченсене революци тума çĕклентерессшĕн пулман. Меньшевиксен муниципализацилес программи çĕре помещиксем тытса тăрассине пĕтĕмĕшпех пĕтерес маррине пĕлтернĕ. Вăл соглашателле программа, революцие сиен кÿрекен программа пулнă.

Съезд нумайрах сасăпа меньшевиксен программине йышăннă.

Иккĕмĕш ыйту тăрăх та—хальхи вăхăта хакласси çинчен тăракан ыйту тăрăх—большевиксем тата меньшевиксем хушшинче разногласисем пурри палăрнă. Большевиксем: демократиллĕ революци малалла пулса пымалла, çак революцире пролетариат гегемон пулмалла, вăл хăй хыççăн хресченсен нумай миллионлă массисене ертсе пымалла, тесе шутланă. Меньшевиксем пролетариллĕ революцие хирĕç тăнă. Вĕсем революцире пролетариат гегемон пулассине йышăнман, çакă ĕнтĕ вĕсен пролетариата хирĕçле, оппортунистла ăшчиккине кăтартса тăнă.

IV съездра Сталин юлташ темиçе хут та тухса каланă. Вăл хальхи вăхăта хаклас ыйту тăрăх тухса каланине делегатсем тимлĕн итленĕ. Сталин юлташ çапла каланă: «Пурте пĕлеççĕ,—Российăри обществăллă-политикăллă пурнăç аталанăвĕнче икĕ çул палăрчĕç: суя-реформăсен çулĕ тата революци çулĕ». Революци пĕтмен, «эпир çĕнĕ кисренÿ умĕнче тăратпăр, революци çĕкленсе пырать, ăна пирĕн вĕçне çитиех илсе çитерес пулать», тесе каланă Сталин юлташ.

Сталин юлташ партири разногласисен, IV съездра уççăн палăрнăскерсен, тĕп тупсăмне палăртса, çапла каланă:

«Е пролетариат гегемонийĕ, е демократиллĕ буржуази гегемонийĕ—акă мĕнле тăрать ыйту партире, акă мĕнре пирĕн разногласисем».

Хăйĕн сăмахĕнче Сталин юлташ Закавказьери пролетариат пĕтĕмпех большевиксем майлă тăни çинчен каланă.

Съездра Государственнăй дума çине мĕнле пăхасси çинчен тăракан ыйту тăрăх та пысăк разногласисем пурри палăрнă.

Меньшевиксем: Дума—революци ыйтăвĕсене татса памалли чи лайăх средство, тесе каланă. Большевиксем: Дума революцин тĕп ыйтăвĕсене татса пама пултараймасть, вăл царизмăн вăйсăр хушмалчи, Российăри ирсĕр самодержавине витсе тăракан ширма пулать, тесе шутланă. Революцие çĕмĕрсе тăксанах самодержави çав ширмăна сирсе пăрахать, тенĕ.

Плеханов, Мартов, Аксельрод, меньшевиксен тата ытти лидерĕсем те Думăна революцире массăсене ертсе пымалли центр вырăнне хунă. Вĕсем çавăн пек сÿпĕлтетнине Сталин юлташ хытă критикленĕ.

Организациллĕ ыйтусем тăрăх та съезд большевиксем сĕннипе килĕшсе тăман решенисем йышăннă.

РСДРП Центральный Комитетне ултă меньшевика тата виçĕ большевика суйланă. Центральный Орган редакцине меньшевиксене кăна суйланă.

Съездра çавăн пекех тата РСДРП III съездĕнче çирĕплетнĕ устава та сÿтсе-явнă. «Меньшевиксен, вĕсем çак съездра ытларахăн пулнă пулин те, рабочисене хăйсенчен тĕртсе ярас мар тесе, уставăн парти членлĕхĕ çинчен калакан пĕрремĕш параграфне ленинла формулировкăпа йышăнма тивнĕ» («ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕ», чăвашла изд., стр. 103).

III.

IV съезда пухнипе пурнăçа кĕртес тенĕ тĕллеве, **чăннипе илсен,** пурнăçа кĕртеймен. «Çак съездра **формальнă** пĕрлешни çеç пулнă. Чăннипе, большевиксем тата меньшевиксем хăйсен шухăшĕсемпех, хăйсен харпăрхăй тĕллĕн организацийĕсемпех юлнă» (çавăнтах).

Кĕрешÿ малалла пулса пынă. Большевиксем съездра сахалраххăн пулнă пулин те, вĕсене никам та çĕмĕрсе тăкайман. Вĕсем съездран хăйсен тактикăллă линийĕ тĕрĕссине, хăйсен ĕçĕ çĕнтерÿ тăвассине çирĕппĕн ĕненнипе тухнă.

Сталин юлташ Кремльри курсантсен вечерĕнче 1924 çулти январĕн 28-мĕшĕнче çапла кăтартса панă: РСДРП IV съездĕнче «большевиксем сахаллăн тăрса юлнă, вĕсем поражени тÿснĕ. Эпĕ ун чухне Ленина парăннă çын ролĕнче пирвайхи хут куртăм. Вăл пĕрре те поражени тÿснĕ хыççăн нăйкăшакан, кулянакан çулпуçсем евĕрлĕ пулмарĕ. Йăлтах урăхла, поражени тÿсни Ленина хăйĕн майлисене çĕнĕ кĕрешÿсем патне, пулас çĕнтерÿсем патне кайма хавхалантаракан вăй-хăват чăтăрĕ туса хучĕ. Эпĕ Ленин поражени тÿсни çинчен калатăп. Анчах мĕнле поражени пулнă-ха вăл? Ленина хирĕç пыракансем çине, Стокгольмри съездра çĕнтернисем çине—Плеханов, Аксельрод, Мартов тата ыттисем çине пăхасчĕ: вĕсем чăн-чăн çĕнтерекенсем евĕрлĕ питех те сахал пулнă, мĕншĕн тесен Ленин меньшевизма ним хĕрхенмесĕр критикленипе вĕсем çинче, çынсем калашле, пĕр чĕрĕ вырăн хăварман. Эпир, делегат-большевиксем, пĕр ушкăна пухăнса тăрса, Ленин çине пăхса, унран канаш ыйтса тăнине астăватăп эпĕ. Хăшпĕр делегатсен сăмахĕсенче ывăнни, хуйха ÿкни палăратчĕ. Çавăн пек сăмахсене хирĕç Ленин шăлне çыртса çивĕччĕн калани аса килет: «Ан нăйкăшăр, юлташсем, эпир пурпĕрех çĕнтеретпĕр, мĕншĕн тесен эпир тĕрĕс тăватпăр». Нăйкăшакан интеллигентсене кураймании, хамăр вăйсем çине шанни, çĕнтерÿ тăвассине ĕненни—акă мĕн çинчен калаçрĕ ун чухне пирĕнпе Ленин. Большевиксен поражени вăхăтлăха пулни, çитес сывăх вăхăтрах большевиксем çĕнтерÿ тăвасси туйăнса тăратчĕ».

Съезд ĕçленĕ юлашки кунсенчех Ленин большевиксене уйрăмăн пухса, партире большевиксем ытлараххăн пулмашкăн малашне мĕнле ĕçлемелли çинчен кăтартусем панă. Çав канашлура большевиксен центрне туса хунă, унăн составне Ленинпа Сталин та кĕнĕ.

РСДРП IV съезчĕ парти пурнăçĕнче пысăк вырăн йышăннă. Съездра пулнă разногласисенчен большевиксен партийĕ пĕртен пĕр революциллĕ парти, социализм ĕçĕшĕн вĕçне çитиех тăракан пĕртенпĕр парти пулни курăннă. Пролетариат, ĕçхресченĕсен массисене хăй хыççăн ертсе пыракан пролетариат, революцие малалла илсе пыракан пĕртенпĕр вăй пулса тăнине кăтартса панă большевиксем.

РСДРП IV съезчĕ хыççăн Ленин Петербурга таврăннă. Партин Петербургри организацийĕсен пухăвĕсенче тата парти работникĕсен—большевиксен — канашлăвĕсенче вăл IV (Пĕрлештерÿллĕ) съездăн решенийĕсем çинчен докладсем тунă. Вăл, съездри пекех, татăклăнах меньшевиксене хирĕç тăнă.

Сталин юлташ съезд хыççăн «Текущий момент и объединительный съезд» ятлă брошюра çырнă. Çак брошюрăра вăл меньшевиксен IV съездри тактикăллă линине тăрă шыв çине кăларнă, ленинла позицисене хÿтленĕ.

IV съездăн решенийĕсене вырăнти организацисенче сÿтсе-явнă чухне час-часах икĕ докладчик: большевиксен тата меньшевиксен докладчикĕсем пулнă. Вырăнсенче большевиксен линине хĕрÿллĕн ырласа йышăнакансем ытларах пулнă. РСДРП членĕсем нумайрахăшĕ большевиксем майлă тăни час-часах пулнă.

РСДРП IV съезчĕ пулнăранпа 35 çул иртрĕ. Истори большевиксен линийĕ тĕрĕс пулнине кăтартса пачĕ. Вĕсем меньшевиксене, марксизм тăшманĕсене пурне те çĕнтерчĕç. Чухăн хресченсемпе союзлă пулнă рабочи класа большевиксем пролетариат революцийĕн çĕнтерĕвĕ патне илсе çитерчĕç,—çак революцин çĕнтерĕвĕ ССР Союзĕнчи ĕçсыннисене социализмăн чаплă çуртне туса лартма май пачĕ.

М. ГОЛУБЕВ.

Производствăра ĕçлеме вĕренсе çитрĕç

Çĕмĕрлери ФЗО шкулĕнче вĕренекенсенчен чылайĕшĕсем производствăра ĕçлеме хăнăхса çитрĕç. Вĕсем халĕ хăйсем тĕллĕнех станоксене, рамăсене ĕçе яма, вĕсемпе туллин ĕçлеме пултараççĕ.

Рамщиксен группинче 40 çын вĕренет. Вĕсенчен çуррине яхăн отличниксем: Ногтев, Порфирьев, Иванов, Матвеев т. ыт. юлташсем те рамăсем çинче хăйсем тĕллĕнех ĕçлеççĕ.

Станочниксен группинче Енисеевпа Никифоров юлташсем аван тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Иккĕшĕ те вĕренÿри отличниксем, производствăра стахановла ĕçлеççĕ.

Çĕмĕрле. («Чăваш Коммуни» корр.).

Шкулти комсомолецсем

КАНАШ. Колхоз кадрĕсем хатĕрлекен шкулти комсомол пуçламĕш организаци начар мар ĕçлет. Вĕренÿ çулĕ пуçланнăранпа, вĕренÿре малта пыракансене 31 çынна комсомол ретне илнĕ.

Комсомол организацийĕ хăйĕн ĕçне çирĕп план тăрăх туса пырать. Пухусем вăхăтра пулса пыраççĕ. Пухусенче вĕренÿ пахалăхне хăпартас, дисциплинăна çирĕплетес, оборона ĕçне вăйлатас ĕçсем çинчен ытларах сÿтсе-явнă.

Комсомолецсем шкулта социализмлă ăмăртăва пуçарса ертсе пыраççĕ. Шкул Улатăрти, Сĕнтĕрти колхоз кадрĕсем хатĕрлекен шкулсемпе ăмăртать, кунсăр пуçне тата кашни вĕренекенпе вĕренекен, класпа класс пĕр-пĕринпе ăмăртса вĕренеççĕ.

Ветфельдшерсем хатĕрлекен отделени вĕренÿ çулĕн çурçулĕнче 8,7 процент «плохо» отметкăсем илнĕ пулсан, виççĕмĕш чĕрĕкре «плохо» отметкăсем пĕр процент ытларах çеç пулнă.

Комсомол пуçламĕш организаци вĕренÿре юлса пыракансене пулăшма комсомолец-отличниксене çирĕплетнĕ. Вĕсем вĕренÿре куллен пулăшса пыраççĕ. Комсомолецсем хăйсен политикăллă пĕлÿлĕхне ÿстерес тĕлĕшпе те аван ĕçлеççĕ, «ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕ» кĕнекен юлашки сыпăкне вĕренеççĕ. Шкулти комсомолецсем обществăллă ĕçе те активлăн хутшăнаççĕ. Нумайĕшсем вулавçăсем, политинформаторсем, стена хаçат редакторĕсем пулса ĕçлеççĕ, тĕрлĕрен кружоксене ертсе пыраççĕ. ГСО значокĕн нормисене 58 çын панă. Шкулти пур комсомолецсем те 2—4-шар оборона значокĕсен нормисене панă. Гимнастикăллă ăмăртăва хутшăнма хатĕрленсе çитнĕ.

И. РАДИКОВ.

Ӗҫшӗн хушса тӳлемелле туни колхозниксене мӗн парать?

ВКП(б) Ишлей райкомӗпе райсовет исполкомӗ ҫирӗплетсе панӑ тӑрӑх Аначкассинчи «Коммунист» колхозӑн кӑҫал кашни гектартан вӑтам шутпа 13 центнер тӗштырӑ туса илмелле. Ҫак колхозри 2-мӗш бригада иртнӗ ҫултах ӗнтӗ вӑтамран кашни гектар пуҫне 14,1 центнер тӗштырӑ туса илнӗ. Уйрӑм культурӑсен тухӑҫлӑхӗ тӑрӑх, колхоза кӑҫал панӑ заданипе танлаштарса пӑхсан, ҫакӑн пек курӑнать:

Культурӑсем	Колхоза 1911 ҫул валли ҫирӗплетсе панӑ задани		Иккӗмӗш бригада 1940 ҫулта илнӗ тухӑҫлӑх	
Ыраш	14,7	цент.	16,4	цент.
Кӗрхи тулӑ	11,0	»	11,47	»
Ҫурхи тулӑ	12,0	»	8,35	»
Сӗлӗ	13,0	»	13,9	»
Пӑрҫа	10,0	»	12,2	»
Ясмӑк	10,0	»	10,4	»
Вика	12,8	»	8,4	»

Ҫак культурӑсене 79 гектар ҫине акнӑ. Кӗркунне вара ҫав ҫӗр ҫинчен пӗтӗмпе 1113,31 центнер тӗштырӑ пухса кӗнӗ. Ҫапла вара, колхозра кӑҫал панӑ заданипе танлаштарсан, бригада кашни гектар пуҫне 1,1 центнер тӗштырӑ планран ирттерсе туса илнӗ. 79 гектар ҫинче вӑл пӗтӗмпе 86,9 центнер пулать.

Тӗштырӑ культурисем акнӑ пӗтӗм 79 гектартан 12 гектар ҫине кӗрхи тулӑ, пӑрҫа тата ясмӑк акнӑ. Колхоза панӑ задани тӑрӑх ҫав культурӑсен пӗтӗм тухӑҫлӑхӗ 12 гектар ҫинче 122 центнер пулмалла пулнӑ. Анчах бригада вӑл культурӑсене пӗтӗмпе 137,74 центнер туса илнӗ.

СССР Совнаркомӗпе ЦК ВКП(б) йышӑннӑ тӑрӑх, кӗрхи тата ҫурхи тулӑн, хутаҫлӑ тырӑн е хуратулӑн тухӑҫлӑхне планран ирттерсе тултарнӑ бригадӑри е звенори колхозниксене, планран ирттерсе пухса илнӗ тырӑн ҫуррине памалла. «Коммунист» колхозӑн иккӗмӗш бригади, ҫапла вара, 12 гектар ҫинче 0,94 центнер кӗрхи тулӑ, 13,2 центнер пӑрҫа, 1,6 центнер ясмӑк — пурӗ 15,74 центнер планран ирттерсе туса илсе, бригада членӗсене 7,87 центнер ҫав культурӑсене ӗҫшӗн хушса тӳлеме пултарнӑ.

Кӗрхи тулӑ, пӑрҫа тата ясмӑк акнӑ 12 гектара тӗштырӑ культурисем акнӑ пӗтӗм 79 гектартан кӑларсан 67 гектар юлать. Ҫак ҫӗр ҫинче бригада ыраш, ҫурхи тулӑ, сӗлӗ тата вика — пӗтӗмпе 975,57 центнер тӗштырӑ туса илнӗ. Пӗр гектар пуҫне вӑтамран 14,86 центнер тивет. Колхоза кӑҫал панӑ заданипе танлаштарса пӑхсан, вара ҫакӑ курӑнать: бригада кашни гектар пуҫне 1,86 центнер, 67 гектар ҫинче пӗтӗмпе 124,62 центнер тӗштырӑ планран ирттерсе туса илнӗ.

СССР Совнаркомӗпе ЦК ВКП(б) йышӑннӑ тӑрӑх, бригада е звено ҫумне ҫирӗплетсе панӑ тӗштырӑ акмалли ҫӗр лаптӑкӗ ҫинче тӗштырӑ культурисен тухӑҫлӑхне планран ирттерсе тултарнӑ бригадӑсенчи е звеносенчи колхозниксене, планран ирттерсе туса илнӗ тырӑн тӑваттӑмӗш пайне параҫҫӗ.

«Коммунист» колхозӑн 2-мӗш бригади, ҫапла вара, хӑйӗн членӗсене кӗрхи тулӑ, пӑрҫа тата ясмӑк — пӗтӗмпе 7,78 центнер, ыраш, ҫурхи тулӑ, сӗлӗ тата вика — пӗтӗмпе 31,15 центнер, мӗнпурӗ вара 49 центнер яхӑн тӗштырӑ ӗҫшӗн хушса тӳлеме пултарнӑ.

Бригадӑра тӗштырӑ акса тума пӗтӗмпе 6174 ӗҫкунӗ тухнӑ. Вӑл шутран 487 ӗҫкунӗ колхоз производствинче 80 кунран кая ӗҫленӗ колхозниксен, 277 ӗҫкунӗ 100 кунран каярах, анчах 80 кунран маларах ӗҫленӗ колхозниксен шутланать. Хушса тӳлеме тивӗҫлӗ ӗҫкунӗ бригадӑра 5549 ӗҫкунӗ юлать.

Ҫапла вара, колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлемелли йӗрке малтанах пулнӑ пулсан, «Коммунист» колхоз правленийӗ 2-мӗш бригадӑри колхозниксене иртнӗ ҫултах ӗнтӗ кашни ӗҫкунӗ пуҫне 900 грама яхӑн тӗштырӑ ӗҫшӗн хушса тӳлеме пултарнӑ. Ҫав бригадӑри колхозниксем иртнӗ ҫулта ӗҫкунӗ тӑрӑх илнӗ тӗштырӑпа танлаштарсан, вӑл 26 процента яхӑн пулать.

«Коммунист» колхозри колхозниксем тухӑҫлӑ тырпул туса илес тӗлӗшпе кӑҫал та япӑх мар кӗрешеҫҫӗ. Паллах ӗнтӗ, ҫу каҫиччен тӑрӑшса ӗҫлесен, вӗсем ҫавна кӑҫал чӑннипех илме пултараҫҫӗ, тата ытларах тӑрӑшсан—унтан та ытларах илме пултараҫҫӗ.

«Самолет» колхозри сӗт-ҫу фермине ӗҫлекен доярка П. Федорова виҫӗ ӗне сӑвать. План тӑрӑх унӑн ҫулталӑкра кашни ӗнерен 1100 литр сӗт суса илмелле. Иртнӗ ҫулта вӑл кашни ӗнерен вӑтамран 1500 литр суса илнӗ. Ҫапла вара, СССР Совнаркомӗпе ЦК ВКП(б) йышӑннӑ тӑрӑх, 210 литр сӗт хӑйне валли илме пултарнӑ. Тӗрӗссипе вӑл кӑҫал унтан та ытларах илме пултарать, мӗншӗн тесен, унӑн показателӗсем кӑҫал иртнӗ ҫулхинчен чылай пысӑк.

«Мировой октябрь» колхозри А. Скобелев 145 сурӑх (такасемпе пӗрле) пӑхать. План тӑрӑх унӑн кашни сурӑхран 2,2 килограмм ҫӑм касса илмелле тата ҫулталӑк пуҫламӗшӗнче пулнӑ 90 сурӑхран 99 путек пӑхса ӳстермелле. Иртнӗ ҫулта вӑл кашни сурӑхран вӑтам шутпа 2,7 килограмм ҫӑм касса илнӗ тата кӑҫал 90 сурӑхран 127 путек илнӗ. А. Скобелев юлташ та, ҫапла вара, иртнӗ ҫулта 7,2 килограмм ҫӑм хӑйне валли илме пултарнӑ. Кӑҫал вара вӑл хӑйне ҫирӗплетсе панӑ сурӑхсенчен путексем илес плана ирттерсе тултарнӑшӑн кӑна 7 тир илме пултарать.

«Труд» колхоз фермине ӗҫлекен свинарка Яшкова 7 сысна пӑхать. План тӑрӑх унӑн кашни сысна аминчен вӑтамран 12 ҫӑвӑр илмелле. Яшкова юлташ 14 шар ҫӑвӑр илнӗ. Ҫапла вара, Яшкова юлташ та 3 ҫӑвӑр хӑйне валли илме пултарать.

Кун пек тӗслӗхсем районра татах та пур.

Ҫакӑн пек хавхалантарать ӗнтӗ СССР Совнаркомӗпе ЦК ВКП(б) йышӑннӑ постановлени колхозра тӑрӑшса ӗҫлекен колхозниксене.

Р. МАЛЮТИН.

Колхоз ҫуракине хатӗрленет

Пирӗн колхозӑн ҫитес ҫуракинче тӗрлӗрен тӗштырӑсем 339 гектар ҫине акса хӑвармалла. Вӑл шутран клевер 136 гектар, тулӑ 100 гектар, пӑрҫа йышши культурӑсем 52 гектар акмалла. Паллах, тырпул тухӑҫлӑхне ӳстерес тесен тӑрӑшса ӗҫлемелле. Уйрӑмӑнах ҫуракине тӗплӗн хатӗрленсе, ӑна кӗске срокра, агротехника кӑтартнӑ пек ирттермелле.

Халӗ эпир пӗтӗм вӑя ҫуракине тӗплӗн хатӗрленес ӗҫ ҫине хуратпӑр. Пӗтӗмпе колхозӑн 8 бригада, кашни бригадӑра 3 звено. Вӑл звеносене ертсе пыма чи лайӑх колхозниксене лартнӑ. Бригадӑсен кашниннех ӗҫ планӗ пур. Вӗсем пӗр-пӗринпе ӑмӑртса ӗҫлеҫҫӗ.

Уйрӑмӑнах кунта 5-мӗшпе 6-мӗш бригадӑсем тӑрӑшса ӗҫленине палӑртмалла. Вӗсем ҫуракине тахҫанах хатӗрленсе ҫитнӗ. 5-мӗш бригада иртнӗ ҫулта гектартан 13,5 центнер тӗштырӑ туса илчӗ. Кӑҫал 15 центнертан кая мар илме пулаҫҫӗ. Паллах, ӑна вӗсем пурнӑҫлаҫҫех.

Колхозӑн кӑҫал вӑрлӑх, ялхуҫалӑх машинисем ҫителӗклӗ. Вӑрлӑхсене сортласа хунӑ, халӗ тулӑ вӑрлӑхне яровизацилетпӗр. Пӗр сӑмахпа каласан, кӑҫал эпир ҫуракине начар мар хатӗрленетпӗр, туса пӗтермен ӗҫсене ҫитес кунсенче пӗтӗмпех вӗҫлетпӗр.

1940 ҫулта пирӗн колхоз вӑтамран гектар пуҫне 12 центнер тырӑ туса илнӗ. Кӑҫал вара эпир кирек-мӗнле ҫанталӑк тӑрсан та 13,8 центнертан кая мар туса илме шутлатпӑр.

М. ЧУМЕЙКИН.

Егоркино ялсоветӗнчи «Большевик» колхоз председателӗ.

Ҫӗмӗрле районӗ.

Кӗрхи тырӑ калчисене ҫуркунне апат парасси

Кӗркунне акса хӑварнӑ тырӑсен тухӑҫлӑхне хӑпартас ӗҫре вӗсене апат парасси пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать. Малта пыракан колхозсем кӗрхи тырӑсене темиҫе хутчен апат параҫҫӗ. Кунта эпир ҫуркунне пулсанах апат парасси ҫинче ҫеҫ чарӑнса тӑрӑпӑр.

Кӗрхи тырӑсем юр айӗнчен час-часах имшертерех пулса тухаҫҫӗ, ҫак вӑхӑтра тата ӳсен тӑрансене ҫӑмӑллӑн лекме пултаракан кирлӗ ҫимӗҫсем те, уйрӑмах азот, ҫителӗксӗр.

Кӗрхи тырӑсене ҫуркунне апат парассине пирӗн колхозсенче ытларах типӗ удобренисемпе—минераллӑ удобренисемпе, кайӑк-кӗшӗк тислӗкӗпе, кӗлпе тӑваҫҫӗ. Анчах та ҫак удобренисемпе хӑш вӑхӑтра апат парасси пирки тӗрлӗрен каланине илтме пулать. Чылайӑшӗ кӗрхи тырӑсене ҫуркунне ирех апат памалла, теҫҫӗ, ҫав вӑхӑтрах вӗсем тӑпра ирӗлсе ӑшӑннине шута илмесӗр тӑраҫҫӗ. Теприсем тата апат парассине ҫуркунне кӗрхи тырӑсене сӳрес умӗн тума сӗнеҫҫӗ.

Пирӗн шутпа кӗрхи тырӑсене апата юр кайса пӗтсессӗнех, ирӗлме кӑна пуҫланӑ ҫӗр ҫине памалла. Сӑмахран, Комсомольскри сортоучастокра тин ҫеҫ ирӗлме пуҫланӑ ҫӗр ҫине (апрелӗн 9-мӗш) центнер пуҫне 2 центнер сульфат аммоний, 1,7 центнер суперфосфат тата 0,5 центнер калий тӑварӗ апат панӑ; тырӑ тухӑҫлӑхӗ гектартан 27,7 центнер пулнӑ.

Ир апат панин результачӗ лайӑх пулни акӑ мӗнрен килет. Тин ирӗлме пуҫланӑ тӑпра ҫине сапнӑ удобренисем, нӳрлӗх нумайӑшне пула хӑвӑрт ирӗлсе, тырпулсен тымарӗсене часах лекеҫҫӗ. Ҫапла вара, ӳсен-тӑрансен тымарӗсем валли ӳсме пуҫланӑ кунсенченех лайӑх условисем хатӗр пулаҫҫӗ.

Кӗрхи тырӑсене сӳрес умӗн типӗ удобренисемпе апат пани усӑллах мар, мӗншӗн тесен тӑпрара вӑл вӑхӑтра нӳрӗ сахалтарах пулать, тырпулсене кирлӗ ҫимӗҫсем тӑпрара хӑвӑрт ирӗлме пултараймаҫҫӗ.

Колхозсем умӗнче тӑракан задача вӑл—кӗрхи тырӑсен нумай лаптӑкне апат парасси пулать. Кӑна тума, паллах, минераллӑ удобренисем ытларах кӳрсе килмелле, вырӑнти удобренисемпе—кайӑк-кӗшӗк тислӗкӗпе, кӗлпе, ҫӗрӗк тислӗкпе, тислӗк шӗвекӗпе анлӑнрах усӑ курмалла. Вӑл удобренисене малтанах вӗтетсе аласа хатӗрлемелле.

Кӗрхи тырӑсем мӗнлине, мӗнле удобренисем пуррине кура, апат панӑ чух колхозсене ҫакӑн пек минераллӑ удобренисемпе усӑ курма сӗнетпӗр: сульфат аммоний—гектар пуҫне— 1-1,5 центнер, е 0,7—1 центнер аммиаклӑ селитра хывма юрать; суперфосфат — гектара 1,5—2 центнер; калий тӑварӗ— гектара 0,5—1 центнер.

Вырӑнти тӗрлӗрен удобренисене гектар ҫине ҫак нормӑпа хываҫҫӗ: кайӑк-кӗшӗк тислӗкне—3—5 центнер, кӗле — 3—8 центнер, тислӗк шывне—4—8 тонна. Тислӗк шывне кӗрхи тырӑсене сӳрелес умӗн сапас пулать.

Удобренисем ытлӑн-ҫитлӗн пур пулсан, удобренисен нормисене ӳстерме те юрать.

В. ОРЛОВ.

Комсомольскри сортоучасток заведующийӗ.

Ӑратлӑ лашасем ӗрчетекен фермӑсем

Чӑваш АССР Ҫӗрӗҫ Халӑх Комиссариачӗ республикӑри колхозсенче ӑратлӑ лашасем ӗрчетме кӑҫалхи ҫул 35 ферма организацилеме палӑртнӑ. Иртнӗ ҫулхи опытсем пирӗн республикӑри колхозсенче русско-американски йӑхлӑ рысаксене лайӑх пӑхса ҫитӗнтернине кӑтартса параҫҫӗ. Шӑмӑршӑ районӗнчи «Кзыл юл» колхозри лаша фермине таса ӑратлӑ кӗсресем 7 пуҫ тата пӗр ӑйӑр пур. Фермӑра таса ӑратлӑ тихасем 7 пуҫ ӳстереҫҫӗ. Ҫӗрпӳ районӗнчи «Новая жизнь» колхозра ӑратлӑ йӑхлӑ тихасем 28 пуҫ ӳстереҫҫӗ.

Кӑҫалхи ҫул организацилекен фермӑсем валли ӑратлӑ йӑхлӑ лашасене Засурски конезаводран илеҫҫӗ. Ҫавӑн пекех, колхозсенчи ӑратлӑ лашасене суйласа илме пӑхнӑ.

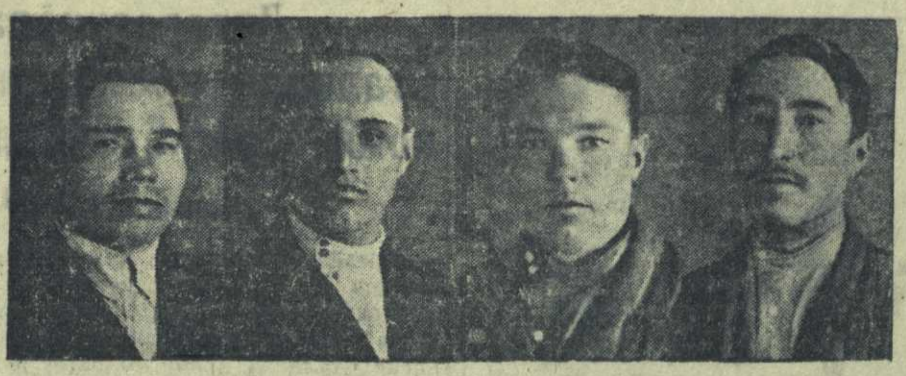

Красноармейски районри финанс ӗҫӗнчи отличниксем. УКЕРЧЕК ҪИНЧЕ (сулахайран сылтӑмалла): **С. И. Иванов** — Янкас ялсоветӗнчи финагент (пӗрремӗш кварталти финплана вӑл 176 проц. тултарнӑ); **А. С. Семенов**—Типҫырма ялсоветӗнчи финагент (кварталти финплана 151 проц. тултарнӑ); **И. П. Малинин** — Карай ялсоветӗнчи финагент (плана 142,4 проц. тултарнӑ); **К. С. Степанов** — Мартынкасси ялсоветӗнчи финагент (плана 121,9 проц. тултарнӑ). Г. Костин фото-ӳкерчӗкӗ.

Бригада уя тухас умӗн

Иртнӗ ҫулта Кольцовкӑри Сталин ячӗпе тӑракан колхозри 7-мӗш бригада кашни гектартан 36 центнер тырӑ туса илчӗ. Бригадир коммунист Н. Оленин сакӑр ҫул ӗнтӗ ҫак ӗҫре ӗҫлет. Вӑл хӑйӗн ӗҫне юратать, ӑна лайӑх пӗлет. Ку бригадӑра чӑн-чӑн ӗҫ мастерӗсем ӳссе ҫитӗнчӗҫ. Пӗрремӗш звенона комсомолка Т. Ерошина ертсе пырать. Гектартан вӑл 38 центнер ҫуртырри туса илнӗ. Е. Мишанина звени гектартан 32 центнер, С. Кислякова 32,2 центнер тырӑ туса илнӗ.

Кӑҫал бригадӑри колхозниксем гектартан 40 центнер тырӑ туса илессишӗн кӗрешеҫҫӗ. Ку—пуш сӑмах мар. Пӗлтӗр бригада 18 гектар ыраш, 17 гектар кӗрхи тулӑ акса хӑварнӑ. Май уйӑхӗнчех тракторсемпе 23—24 сантиметр тарӑнӗш ирхи ҫӗртме тунӑ. Сухалас умӗн уя кашни гектар ҫинех 10 центнер фосфорит ҫӑнӑхӗ тата ҫӗрнӗ тислӗк тӑкнӑ.

Удобренисене ҫакӑн пек хатӗрлесе тӑкаҫҫӗ. Пур удобренисене те ваклаҫҫӗ те, сульфат-аммонипе калий тӑварне тата суперфосфата хутшӑнтарса тырӑ акнӑ кунах уя сапса тухаҫҫӗ. Ку ӗҫе питӗ тӗплӗн, лайӑх туни кирлӗ. Ҫавӑнпа та Н. Оленин ӗҫе тухас умӗн кашни колхозникех удобренисене хатӗрлесси ҫинчен, вӗсене мӗнле акасси ҫинчен тӗплӗн каласа парать.

Кӗрхи тырӑсене аксан вӗсем виҫҫӗмӗш кунех шӑтса тухнӑ. Ыраш та, тулӑ та питӗ лайӑх аталанса юр айне юлнӑ. Халӗ колхозниксем ыраша та, кӗрхи тулла та подкормка пама хатӗрленеҫҫӗ.

Бригадӑн кӑҫалхи ҫуракинче 32 гектар акса хӑвармалла. Бригадӑра виҫӗ звено пулать, звеносене участоксем кӗркуннех уйӑрса панӑ. Август уйӑхӗнчех кӗрхи ҫӗртме тунӑ. Пӗтӗм ҫӗр лаптӑкӗ ҫинче хӗлле юр тытса хӑварнӑ, юр ирӗлме пуҫласанах шывсене тытса хӑварма тытӑннӑ. Вӑрлӑхсене кӗркуннех хатӗрлесе хунӑ. Вӑрлӑхсем пурте пысӑк пахалӑхлӑ, шултра та йӑвӑр тата кондицине ларнӑ.

Вӑрлӑхсене икӗ хутчен клентон тата сортировка витӗр кӑларнӑ. Юлашкинчен вара ҫаврака алапа аласа кӑларнӑ.

Колхозниксем, колхозницӑсем удобренисем хатӗрлес ӗҫре хӗлӗпех ӗҫленӗ. Пӗрремӗш звенори ҫамрӑк колхозницӑсем пуҫарнипе пӗтӗм бригада удобрени пухас плана ытлашшипех тултарассишӗн ӑмӑртса ӗҫленӗ. Т. Ерошина юлташ удобренисем пухма ялтан 30 километрта ларакан вӑрман заводне кайнӑ, ун хыҫҫӑн унта Егор Ситухин, Петр Гусев, Дария Дунина тата ытти колхозниксем те кайнӑ. Кӗл, кайӑк-кӗшӗк тислӗкӗ пухма Вӑрнара, Йӗпреҫе тата вӑрманти баракӗсене те кайнӑ.

Колхоз председателӗ Сергей Ксенофонтович Коротков Свердловск облаҫне минераллӑ удобренисем илме кайсан тата эрнерен Вӑрнар станцине удобренисем килме пуҫланӑ. Станцирен поезд ирхине 3 сехетрех килмелли ҫинчен пӗлтерсен, колхозниксем ура ҫине пӗр харӑс тӑрса ҫӗрлех удобрени тиеме кайнӑ. Арҫынсемпе пӗрле хӗрарӑмсем те кайнӑ, кунне 4—5 хут хутланӑ, ҫавах та ывӑннине пӗлмен. СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗ «Ялхуҫалӑх культурисен тухӑҫлӑхне тата выльӑх-чӗрлӗх продуктивлӑхне ӳстернӗшӗн Чӑваш АСС Республикинчи колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен» йышӑннӑ постановленине колхозниксем питӗ пысӑк хаваслӑхпа кӗтсе илчӗҫ.

Ҫак постановлени хыҫҫӑн колхозниксем тата лайӑхрах ӗҫлеме пуҫларӗҫ. Халӗ бригада 48 центнер сульфат аммоний, 312 центнер суперфосфат, 182 центнер кали тӑварӗ хатӗрленӗ: кунсӑр пуҫне уя 1800 лав тислӗк, 1500 лав торф тӑкнӑ, 80 центнер кӗл, 60 центнер кайӑк-кӗшӗк тислӗкӗ пухнӑ. Кӑҫал удобренисене уя питӗ кӗске срокра сапса тухма палӑртнӑ. Ҫавӑнпа та удобренисем акма пур колхозниксем те, пур колхозницӑсем те тухаҫҫӗ.

Ҫуракине 5 кун хушшинче вӗҫлемелле. Халӗ кашни колхозник, кашни колхозница ҫураки вӑхӑтӗнче хӑй ӑҫта, мӗн ӗҫлемеллине лайӑх пӗлсе тӑрать. Кӗрхи ҫӗртмене бригадӑра ҫуркунне 16—17 сантиметр тарӑнӗш сухалаҫҫӗ. Сухалама Матвей Дунин, Николай Сатеев, Андрей Фролов, сеялкӑпа акма Михаил Ерошин, Василий Нараткин, Егор Ситухин, сӳрелеме Роман Наумов, Кирилл Тимофеев колхозниксене уйӑрнӑ. Звенори хӗрарӑмсем ака вӑхӑтӗнче ҫӗре ҫемҫетсе, тумхахсене якатса ҫӳреҫҫӗ. Ҫураки тӑвас умӗн кашни гектар ҫине 2 центнер аммоний селитрӗ, 2 центнер суперфосфат, 1 центнер кали тӑварӗ тӑкаҫҫӗ. Начартарах удобрени сапнӑ ҫӗрсем ҫине вырӑнти удобренисем те тӑкмалла пулать. Акӑ, 5-мӗш уйра 17,5 гектар ҫинче сӗлӗ акмалла. Пӗлтӗр кунта ҫӗрулми пулнӑ. Кунта хӗллех кашни гектар ҫине 200-шер лав торф, 100-шер лав юшкӑн тӑкнӑ. Ҫуркунне кашни гектар ҫине 3-шер центнер кайӑк-кӗшӗк тислӗкӗ тӑкаҫҫӗ.

Бригада 9 гектар ҫӗрулми лартать. Лартас умӗн ҫӗрулмине яровизацилеҫҫӗ, унта кашни гектар ҫине 10-шар центнер кӗл, 1 центнер суперфосфат, 0,5 центнер кали тӑварӗ тӑкаҫҫӗ. Тӗштырӑсене пӗтӗмпех яровизацилесе тата хӗреслӗ майпа акаҫҫӗ.

Бригадӑра политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе туса пыма бригадир Н. Оленина тата «Сталинец» хаҫат редакторне А. Ларина хушнӑ. Вӗсем халӗ бригадӑра пысӑк ӗҫсем тӑваҫҫӗ: ӗҫшӗн хушса тӳлемелли ҫинчен йышӑннӑ постановлени ҫинчен ӑнлантараҫҫӗ.

Кашни ир Н. Оленин уя тухать, вӑл кашни участок ҫинче юр ирӗлнине сӑнать, ҫӗр айӗнчен тырӑ мӗнле тухнине пӑхать.

Вӑйлӑ тырпул туса илес ӗмӗтпе пурӑнать халӗ бригада.

Е. ЕФРЕМОВ.

Сеяльщиксен курсӗ

КАНАШ. Колхозсенчи сеяльщиксен квалификацине хӑпартас тӗлӗшпе Шаккӑл ялӗнче икӗ кунлӑх курс пулса иртрӗ. Унтан 25 сеяльщик вӗренсе тухрӗҫ. Вӗсене участокри агроном А. Сорокин юлташ вӗрентнӗ.

Акана тухас умӗнхи ӗҫсем

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Байсубино ялсоветне кӗрекен «Жнейка» колхозра партипе правительство 1941 ҫулти мартӑн 13-мӗшӗнче «Ялхуҫалӑх культурисен тухӑҫлӑхне тата выльӑх-чӗрлӗх продуктивлӑхне ӳстернӗшӗн Чӑваш АСС Республикинчи колхозниксене ӗҫшӗн хушса тӳлесси ҫинчен» йышӑннӑ постановленине колхозниксемпе колхозницӑсене ӑнлантарса панӑ хыҫҫӑн, колхозра ӗҫ тухӑҫлӑхӗ пысӑккӑн ӳсрӗ.

Колхоз ҫулсеренех вӑйлӑ тырпул туса илет. Ҫавӑнпа та ӗнтӗ колхоз икӗ ҫул хушши ялхуҫалӑх выставкин участникӗ пулчӗ. Кӑҫал та колхоза ялхуҫалӑх выставкин участникӗ пулма кандидата тӑратнӑ.

Халӗ колхоз ҫуракине тӗплӗн хатӗрленсе ҫитрӗ. Пӗтӗм вӑрлӑха сортласа хунӑ, унӑн пахалӑхне лабораторинче тӗрӗсленӗ, акма юрӑхлӑ тата лайӑх пулнине палӑртнӑ. Ҫавӑн пекех ҫӗрулми вӑрлӑхӗ те хатӗр. Кӑҫалхи ҫуракинче вӑрлӑхсене пурне те яровизацилесе тата протравить туса акма палӑртнӑ. Вӑл ӗҫсене тума кирлӗ материалсене ҫителӗклӗ кӳрсе хатӗрленӗ.

Лашасене апрелӗн 1-мӗшӗнчен пуҫласа ҫитерме тӑратнӑ, ҫавӑнпа пӗрлех кӳлмелли хатӗрсем те ҫителӗклӗ.

Ҫуракинче кирлӗ пулакан ӗҫхатӗрӗсене те пӗтӗмпех юсаса ҫитернӗ. Колхоз вӑйлӑ тырпул туса илес тесе агротехникӑллӑ мероприятисене пурнӑҫа кӗртсе пырать. Минераллӑ удобренисене ҫителӗклӗ хатӗрленӗ. Вырӑнти удобренисене те: фекали 35 центнер, кӗл 40 центнер, кайӑк-кӗшӗк тислӗкӗ 37 центнер хатӗрленӗ. Уя 600 лав тислӗк кӑларнӑ. Звеносем организациленӗ, колхозниксем кам ӑҫта ӗҫлемеллине палӑртса хунӑ. Колхозра социализмлӑ ӑмӑрту саралса пырать. Бригадӑпа бригада, звенопа звено ӑмӑртӑва хутшӑнчӗҫ. Колхоз кӑҫалхи ҫул хӑй умне пысӑк задача—ҫанталӑк кирек мӗнле пулсан та кашни гектартан вӑтам шутпа 20 центнер тӗштырӑ туса илес задача лартнӑ. Колхозниксемпе колхозницӑсем ҫак задачӑна пурнӑҫлассишӗн тӑрӑшаҫҫӗ.

Д. ПЕТРОВ.

Клевер акаҫҫӗ

КӲКЕҪ. Альгеш ялсоветӗнчи колхозсем ыраш калчи ҫине клевер акма тытӑнчӗҫ. Киров ячӗпе тӑракан колхоз апрелӗн 20-мӗш тӗлне 6 гектар ҫине, «Чуваш. ЦИК» колхоз 3,5 гектар клевер акрӗ.

Я. СОКОЛОВ.

ҪӖРПӲ. Районра ҫураки ӗҫӗсем пуҫланчӗҫ. Апрелӗн 21-мӗш тӗлне районри колхозсем 135 гектар ҫине клевер акнӑ. Вӑл шутран: «Красная Чувашия» колхоз — 20 га, «Пучах» —20 га, «Сталинцы — 13 га, Калинин ячӗпе тӑракан колхоз 17 га. Ытти колхозсенче те паян-ыранах клевер акма тухаҫҫӗ.

Т. МАЙОРОВ.

Ҫураки вӑхӑтӗнче уйра суту-илӳ тӑваҫҫӗ

Красноармейски райпотребсоюзӗ ҫураки вӑхӑтӗнче куллен кирлӗ таварсене уйра ӗҫлекен колхозниксем патне туха сутма хатӗрленет. Ҫуракинче сутма махорка, пирус, спичка, сахӑр т. ыт. ҫителӗклӗ кӳрсе килнӗ.

Колхозсем валли урапа сӗрмелли ҫу 9 тонна ытла хатӗрленӗ.

Ҫураки вӑхӑтӗнче уйра сутӑ тума 35 разносчик тата 5 лав уйӑрнӑ.

З. СТЕПАНОВ.

Ҫӗнӗ кӗперсем

КАНАШ. Ҫак кунсенче Яманкассипе Сикасси ялӗсем хушшинче Вӑрӑм шывӗ урлӑ пысӑк кӗперсем хыврӗҫ.

Ҫураки ӗҫӗсене вӗҫленӗ хыҫҫӑн икӗ Шелттем хушшинче тепӗр кӗпер тӑваҫҫӗ. Вӑл кӗпере тума строительство материалӗсем ҫителӗклӗ хатӗрленӗ.

И. Р.

Тӗнче литературин титанӗсем

(Шекспир тата Сервантес вилнӗренпе 325 ҫул тултарнӑ тӗле)

Пӗр кунтах, 1616 ҫулти апрелӗн 23-мӗшӗнче, тӗнче хӑйӗн асларан та аслӑ икӗ писательне—гениллӗ драматурга Вильям Шекспира тата вилӗмсӗр «Дон Кихот» романа ҫырса хӑварнӑ Мигель Сервантеса ҫухатнӑ. Вӗсем иккӗшӗ те хӑйсен произведенийӗсенче пит пысӑк событисен драматизмӗпе тулса тӑракан эпохӑн сӑн-сӑпатне, буржуаллӑ ҫӗнӗ общество ишӗлсе пыракан феодаллӑ строя хирӗҫ кӗрешнине художествӑллӑ чӑнлӑхӑн тӗлӗнмелле вӑйӗпе кӑтартса панӑ. Вӗсем иккӗшӗ те аслӑ гуманистсем пулнӑ, вӗсен творчествисенче Возрождени эпохин малта тӑракан идейисем палӑрса тӑраҫҫӗ.

Ҫак эпохӑра ҫынсем умӗнче ҫӗнӗ горизонтсем уҫӑлнӑ. Личность вӑтам ӗмӗрхи авторитетсен пусмӑрӗнчен, феодалсен тата мӗн лайӑххине пӗтерекен ирсӗр чиркӳвӗн тискерлӗхӗнчен хӑтӑлса пынӑ. «Это был величайший прогрессивный переворот, пережитый до того человечеством, эпоха, которая нуждалась в титанах и которая породила титанов по силе мысли, страстности и характеру, по многосторонности и учености» тесе ҫырнӑ Энгельс.

Возрождени эпохин ҫакӑн пек титанӗсем Шекспирпа Сервантес пулнӑ. Сервантес пурнӑҫӗ чӑн та «вӑл пурӑннӑ вӑхӑтри авантюрлӑ характерпа хупӑрланса тӑнӑ», унӑн пурнӑҫӗнче тӗлӗнмелле событисем нумай пулнӑ. Испанин аслӑ писателӗ чухӑнланса ҫитнӗ дворянин ҫемьинче ҫуралнӑ. Университетран вӗренсе тухсан Сервантес, паттӑрла ӗҫсем тӑвассишӗн ӗмӗтленсе, салтака каять: вӑл унччен Рим кардиналӗ патӗнче секретарьте ӗҫленӗ, анчах унӑн ҫын куҫӗнчен пӑхӑнса ларас килмен. Ӑна Лепанто патӗнче пулса иртнӗ тинӗсри чаплӑ ҫапӑҫура йывӑр амантса чӑлахлатнӑ, ҫитменнине тата Сервантес Испанине ларса таврӑнакан карапа пиратсем (тинӗсри вӑрӑ-хурахсем) ҫавӑрса илеҫҫӗ.

Алжир тыткӑнӗнчи вӑрӑма тӑсӑлнӑ асаплӑ кунсем пуҫланнӑ. Хытӑ айӑплассинчен хӑрамасӑрах, Сервантес, пӗр хутчен кӑна мар, испанец-тыткӑнҫӑсене Алжиртан тарма ушкӑнӗ-ушкӑнӗпе хатӗрленӗ. Анчах ирӗке тухма тӑрӑшнисем пурте ӑнӑҫсӑр вӗҫленнӗ. Юлашкинчен, тыткӑнҫӑсене укҫа тӳлесе илеҫҫӗ, кун хыҫҫӑн вара асапланса пӗтнӗ Сервантес тӑван ҫӗршывне таврӑннӑ. Анчах унта Лепанто паттӑрне тахҫанах манса кайнӑ, писатель йывӑр нушана кӗрсе ӳкнӗ. Мӗнпурӗ те кулана пуҫтараканӑн ӗҫне ҫеҫ шыраса тупма пултарнӑ. Вӑл инкек-синкекрен тата чухӑнлӑхран мӗн виличченех хӑтӑлайман.

Испани тӑрӑх ҫул-ҫӳресе, постоялӑй дворсенче выртса-тӑрса, Сервантес хӑй халӑхӗн пурнӑҫне тӗплӗн пӗлсе ҫитнӗ, ӑна вӑл «Дон Кихот» романра тӗлӗнмелле вӑйлӑ реализмпа кӑтартса панӑ.

Шекспир пурнӑҫне кӑтартакан тӗрӗс сведенисем пирӗн сахал. Шекспирӑн кулленхи пурнӑҫ опычӗ кирек мӗнле пулнӑ пулсан та, вӑл хӑйӗн генийӗпе пурпӗрех этем туйӑм-кӑмӑлӗсене вӗсен тарӑн хире-хирӗҫлӗхӗсемпе ӑнланса илнӗ. Возрождени эпохинчи ҫынсене ҫавтери витӗмлӗ, ӗненмелле, сценически образсемпе кӑтартса панӑ.

Этем личноҫӗ, ҫӗр ҫинчи пурнӑҫа йышӑнни, гармонически аталаннӑ, ирӗклӗ, хӑватлӑ ҫын ҫинчен ӗмӗтленни,—ҫаксем Шекспирпа Сервантес творчествисенче тӗп вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ. Феодалсен кивӗ моралӗ вырӑнне вӗсем гуманистла ҫӗнӗ принципсем кӑларса тӑратаҫҫӗ. Этемӗн чӑн-чӑн пахалӑхӗ йӑх-тӗпре мар, унӑн ырӑ шухӑшӗсемпе ӗҫӗсенче тесе шутланӑ вӗсем.

Шекспир хӑй творчествин пӗрремӗш тапхӑрӗнчи хаваслӑ комедисенче («Много шума из ничего», «Двенадцатая ночь» т. ыт. те) юратӑва, илемлӗхе, ҫамрӑклӑха ырласа юрлать. Ку вӑл ҫутҫанталӑкпа хӑйне хупӑрласа тӑракан тавралӑха уҫҫӑн та тасан туйса тӑнӑ тапхӑр пулнӑ. Ҫамрӑк Ромеопа Джульетта вилни те ҫак вӑхӑтра вилӗмрен вӑйлӑрах юрату гимнӗ пулса тӑрать. Шекспир паттӑрлӑхпа гуманность этем пурнӑҫне ҫӗмӗрсе кӗнӗ усаллӑха ҫӗнтерессе ӗненнӗ.

«Гамлет» трагеди—Шекспир творчествин иккӗмӗш тапхӑрӗн пуҫламӗшӗ, ку вӑхӑтра аслӑ драматургӑн хаваслӑхӗ ҫухалать, ырӑлӑх усаллӑха ҫӗнтерме пултарассине ӗненни тавралӑхри трагизма туйса тӑнипе тӗксӗмленет. Гуманистсен «ирӗклӗхпе разум тӗнчи» тӑвас шанчӑк арканса кайнӑ. Вӑтам ӗмӗрти пусмӑр формисене пӗтерни этеме ирӗке кӑларнине мар, этеме пусмӑрлакан буржуаллӑ формӑсем ҫӗнӗрен аталанса пынине, пӗр сӑнчӑр тепӗр сӑнчӑрпа улшӑннине пӗлтернӗ. Шекспирпа Сервантес, чӑн-чӑн гуманистсем пулса тӑнӑскерсем, ҫакӑнпа килӗшме пултарайман.

Шекспирпа Сервантесӑн гуманистла мировоззренийӗ тарӑн кризис тапхӑрне кӗнӗ.

Хӑйӗн «Гамлет», «Король Лир», «Отелло», «Макбет» трагедисен циклӗнче Шекспир ҫапла пӗлтерет: «тӗнче йӗркерен тухнӑ», ҫӗр ҫинче социаллӑ тӗрӗсмарлӑх пуҫпулса тӑрать, тесе калаттарать король Лира ҫеҫенхирте пулса иртекен монологра.

Шекспир хӑйӗн трагедийӗсенче ҫӑткӑнсен тата пуйма ҫунакансен тӗнчине хирӗҫ гуманистла ырӑлӑх кӑларса тӑратать. Ылттӑн—«чуншӑн чи хӑрушӑ имҫам», вӑл «пӗтӗм тӗнче ясарлӑхӗ», вӑл «мӗнпур хура ӗҫе—таса ӗҫ, мӗнпур пӳтсӗрлӗхе—чаплӑн, хӑть мӗнле ҫылӑха та—чӑнлӑх, мӗнпур пӗчӗклӗхе—пысӑккӑн» туса кӑтартакан япала». Тимон Афинский каланӑ монологри ҫак сӑмахсене пӑхса тухса, Маркс «Шекспир укҫа сущноҫне пит лайӑх кӑтартса парать», тесе ҫырнӑ.

Ӗмӗрӗн чи тӳрӗ кӑмӑллӑ ҫыннисем—Гамлет, Отелло, Дездемона, Корделия—пуянлӑх тӗнчипе тӗрӗсмарлӑха хирӗҫ кӗрешсе пӗтеҫҫӗ. Малтан асӑннисен трагизмӗ тата вӗсем чаплӑн кӗрешсе вилни Возрождени эпохин гуманистла философин кризисне палӑртса параҫҫӗ.

XVII ӗмӗре кӗрес чух, ҫав вӑхӑтри литература тунисенчен, тӗлӗнмелле хӑватлӑ икӗ образ—Гамлет тата Дон Кихот—тӑраҫҫӗ. Икӗ геройӗ те хӑйсене хупӑрлакан действительноҫа хирӗҫ тарӑн хирӗҫӗве кӗрсе каяҫҫӗ.

Гамлет хӑй вӑхӑтӗнчи йӗркесене хирӗҫ, тӗнчен тӗрӗсмарлӑхне, ҫӗрӗклӗхне тата ҫынсен ҫыхӑнӑвӗнчи ирӗксӗрлӗхсене хирӗҫ протестлет. Клавдий хӑй ашшӗне вӗлерни, вӑл престола ярса илни, унӑн амӑшӗ ҫынвӗлерен патне качча тухни,—ҫак мӗнпур событисем уйрӑм ҫынсен усал ӗҫӗсенчен те нумай хӑрушӑрах. Вӑл ҫӗр ҫинче тискерлӗх пуҫпулса тӑнине, ҫак тискерлӗх этем сӑн-сӑпатне пӗтернипе пӑснине витӗр курса ӑнланать. Вӑл хӑйӗн частнӑй пурнӑҫӗ урлӑ этемлӗхӗн трагедине курать. «Пӗтӗм тӗнче—тӗрме», — тет Гамлет-гуманист. хирӗҫлессе те вӑл ӑнланса хирӗҫлет. Вӑл Клавдий королӗн сутӑнчӑк та ирсӗр придворнӑйсен шайккине хирӗҫ ҫилӗпе тулса тӑрать. Клавдий хӑйне-хӑй ҫеҫ юратакан, тискер тата ирсӗр тӗнчене палӑртса тӑракан ҫын. Пӗчченлӗхе тӑрса юлнӑ Гамлет урлӑ Шекспир эпохӑн трагедине кӑтартса парать.

Гамлет хӑй икӗ ӗмӗр хушшинче тӑнине ӑнланать. Унӑн ӑс-тӑнне акӑ мӗн тарӑхтарать, вӑл ҫапла калать: «Век расшатался,—и скверней всего, что я рожден восстановить его».

Дон Кихот та икӗ ӗмӗр хушшинче тӑрать, анчах ҫакӑ унӑн чунне хирӗҫтермест, мӗншӗн тесен вӑл действительноҫа чӑннипех тарӑннӑн ӑнланса илме пултараймасть. Гамлет ӑнланса кӗрешет пулсан, Дон Кихот нимскер чухламасӑр ҫапӑҫать, ҫакна пула вара хӑй кӑна хур тӳсет. Рыцарла романсем вуласа тултарнӑ хыҫҫӑн, чухӑнланса ҫитнӗ гидальго хӑйӗн имшер лашипе паттӑрла ӗҫсем тума тухса каять, унӑн шлем умӗ те картонран ҫеҫ. Вӑл пурне те шута илнӗ: хӑйпе пӗрле пӗр оруженосеца илнӗ, чӑн ӗнтӗ, вӑл пӗрре те ҫапӑҫма пултаракан этем пулман, вӑл мӗнпурӗ те усӑ чунлӑ та кӑшт черех мужик Санчо Панса ҫеҫ пулнӑ. Дон Кихот хӑйӗн савнине те юнашарти ялти хресчен хӗрне суйласа илнӗ, ӑна вӑл Дульциния Добосская, тесе ят парать. Романсенче идеализацилесе кӑтартнӑ рыцарьсен ӗмӗрне ҫӗнӗрен тавӑрас ӗмӗтпе аташакан гидальго Испани тӑрӑх пынине те курмасть. Вӑл ҫӳрекен Испанире вара турӑ вырӑнче ылттӑн пуҫпулса тӑрать, феодалсен чаплӑ ҫурчӗсем таврашӗнче выҫӑпа касӑлакан ялсем вырнаҫса тухнӑ, ҫакӑр шыраса ҫулсем тӑрӑх чухӑнсем калламалла ҫӳреҫҫӗ, площадьсенче инквизаци ҫуламӗ тӗксӗмӗн ялкӑшать.

Хӑй чухламаннине пула, Дон Кихотӑн нумайччен хур тӳсме тивет. Вӑл, великансем пуль тесе, ҫил арманӗсемпе, тӑшмансем ҫарӗ пек туйӑннӑ такасен кӗтӗвӗпе ҫапӑҫать. Анӑҫсӑр рыцарьшӑн ҫакӑн пек кашни япалах пит хакла ӳкет: ӑна хӗнеҫҫӗ, унран йӗкӗлтесе кулаҫҫӗ. Вӑл ҫапах та чарӑнса тӑмасть. Вӑл тӗлӗкри пек тӗнчере пурӑнать.

Чӑн-чӑн пурнӑҫпа тӗл пулсассӑнах ӑна инкек тӳсме тивет.

Кулӑшла тата хӗрхенмелле курӑнать хыткан рыцарь имшер ватӑ лаши ҫинче, ӗҫ-пуҫӗсем те кулӑшла тата хӗрхенмелле. Ӑна чӗререн парӑннӑ оруженосец Санчо Панса, хӑвӑрт тавҫӑрма пултараканскер, пурнӑҫ ҫине йӑлтах урӑхла пӑхать. Дон Кихотӑн паттӑрла ӗҫӗсем, вӑл асӑрхаттарнисене пула, тата та кулӑшла курӑнаҫҫӗ. Анчах мул тӗнчин ирсӗрлӗхӗпе хире-хирӗҫ тӑратсан, Дон Кихот образӗ пӗрре те кулӑшла мар: эпир ӑна гуманистла паллӑсемпе курма пуҫлатпӑр. Дон Кихот паттӑрла ӗҫсене ырӑ кӑмӑлпа тӑвать, вӑл мулшӑн ҫунмасть, вӑл паттӑр. «Ҫак паттӑрлӑха, ҫак ырӑ кӑмӑллӑха, ҫак чунтан парӑннине... ӗҫе вӑхӑтра тата кирлӗ чух янӑ пулсан—Дон Кихот чӑн та аслӑ ҫын пулнӑ пулӗччӗ», тесе ҫырнӑ Белинский. Ҫак образӑн диалектики ҫакӑн пек ӗнтӗ. Сервантес хӑйӗн ӑшри шухӑшӗсене час-часах ӑнӑҫсӑр рыцарь урлӑ каласа кӑтартать. Дон Кихот хӑй аташнине вилес умӗн чухласа илет, вӑл рыцарьла суя романсене ҫунтарса ярать, хӑйне валли шухӑшласа тупнӑ илемлӗ титулсене халӑх панӑ: Алонзо Кихано Добрый хушаматпа улӑштарать. Сервантес Дон Кихот ҫинчен ҫапла калать: «Пурӑнасса вӑл, ӑссӑр пек пурӑннӑ, вилессе, аслӑ пулса вилнӗ».

Сервантес романӗ тата Шекспир пьесисем халӑх ӑс-тӑнӗ ҫине шаннипе, этемлӗх ирӗклӗхӗ ҫинчен ӗмӗтленнипе тулса тӑраҫҫӗ. Сервантеспа Шекспир чӑнлӑха реализмла анлӑн кӑтартса паракан, чӑн-чӑн хумхантаракан тата гуманистла тарӑн шухӑшлӑ произведенисем ҫырса хӑварнӑ.

М. ЗАБЛУДОВСКИЙ.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Италин туземнăй кавалерийĕ Африкăри фронтра. «Ла Ревиста» журналран илнĕ репродукци.

Европăри тата Африкăри вăрçă

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ)

БАЛКАНРА çапăçусем Грецире пыраççĕ. Германин Грецири войскисем, Германи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, Лариссăран иртсе кăнтăр еннелле куçса пыраççĕ. Ытти чаçсем, хĕвеланăçнелле наступлени туса пыраканскерсем, Мецовон текен горнăй прохода йышăннă. Греци командованийĕн сводкинче кăтартнă тăрăх, Германи войскисем Македонипе Фессалире хăйсен активлăхне вăйлатнă пулсан та, Германи войскисем нихăш пунктра та грексен позицийĕсен линине татса кĕреймен. Грецири хаçатсем Германи войскисем Грецире вăйлăн наступлени туни çинчен пĕлтереççĕ, Греципе Англи чаçĕсем вĕсене калама çук вăйлăн хирĕç тăраççĕ. Германи войскисем пуринчен ытларах Сарандапорон текен горнăй прохода туртса илессишĕн вăйлăн çапăçаççĕ, вĕсем командовани палăртса хунă тĕллеве — прорыв тумалли тĕллеве пурнăçа кĕртме тăрăшаççĕ. Германи чаçĕсем, çавăн пекех тата, Олимп сăрчĕн çурçĕр пайĕнчи горнăй проходсем çине те хыттăн тапăнаççĕ, анчах та Англи войскисемпе авиацийĕ вĕсен наступленине сирсе пăрахнă. Грецири хаçатсем тата çапла кăтартса параççĕ: сулахай флангра Германи командованийĕ наступленине чылай пысăк вăйсенех хутшăнтарнă, вĕсем кăштах малалла кайнă, анчах грексем хирĕç тăнине пула, пысăк результатсемех тăвайман.

Офи (Гавас) агентстви Афины хулинчен Грецин пичет ĕçĕсен статс-секретарĕ пĕлтернине парать, унта çапла каланă: Греципе Англи войскисем хăйсен позицийĕсене пĕтĕм фрончĕпех хăйсен аллинче тытса тăраççĕ-ха. Анчах союзниксен çарĕсен штабĕсем хăйсем пуçарнипе фронтăн çав линине чылай пунктсенче улăштарма тивнĕ пулсан та, вăл линине ниçта та татайман-ха. Америкăри Ассошиэйтед пресс агентствин Афины хулинчи корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, нимĕçсем Калабакăна кĕреймен-ха. Англипе Греци войскисем Сарандапорон текен горнăй проход патĕнче нимĕçсен атакисене сирсе янă.

Балканри пĕтĕмĕшле положенине хак парса, Рейтер агентствин Каирти корреспонденчĕ çапла çырать: Каирти çынсен шучĕпе Англипе Греци войскисен положенийĕ питех те йывăр. Союзниксен позицийĕсен сылтăм флангĕнче тăракан Олимп сăртне Англи войскисем ăна Германи чаçĕсем йышăниччен эвакуаци тунă. Олимп сăртне эвакуаци туни англичансен оборонăн кĕскерех линине туса хумалли планĕн пĕр пайĕ пулса тăрать. Малашне Англипе Греци войскисем каялла чакса пырасси, противник сывлăшран хаяррăн бомбăсем пăрахса тăнине тата унăн моторизованнăй чаçĕсем атакăсем тунине пăхмасăрах, план тăрăх пулса пырать. Каирти авторитетлă çынсем пĕлтернĕ тăрăх, нимĕçсем, пысăк çухатусем курнине пăхмасăрах, çапăçăва çĕнĕ салтаксене хутшăнтараççĕ. Грецире авиаци активлăн ĕçленине те палăртнă. Германи самолечĕсем Пирея, Элевсина тата Мегары районĕсем çине бомбăсем пăрахнă. Грецири телеграф агентстви Англин Грецири сывлăш-çар вăйĕсен штабĕ пĕлтернине парать, унта çапла каланă: апрелĕн 19-мĕшĕнче Англи истребителĕсем Германин пикировка тăвакан бомбардировщикĕсен отрядне çавăрса илнĕ, вăл бомбардировщиксем, истребительсем хӳтлесе пынипе, Англин çĕр çинчи чаçĕсене тата Халхидри суднăсене атакăлама хăтланнă.

АЛБАНИРЕ, Итали командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, Италин 9-мĕш тата 11-мĕш çарĕсен чаçĕсем Греципе Албани хушшинчи чикĕне, унăн пĕтĕм тăршшĕпе тенĕ пекех, тухнă. Итали войскисем малалла кайса пынă чухне Греци войскисемпе тĕл пулнă, Греци войскисем вĕсене вăйлăн хирĕç тăраççĕ. Греци командованийĕн сводкинче паллă тунă тăрăх, Греци войскисем Албанире каялла чакмалли маневра ăнăçлăн ирттернĕ. Итали войскисем Албанире икĕ пунктра наступлени тăвасшăн пулнă, анчах вĕсене каялла хăваласа янă, вĕсен пысăк çухатусем пулнă. Греци войскисем Итали чаçĕсене хыçалтан хăваласа пынă. Грецири хаçатсем те: Италин Албанири чаçĕсем Греци войскисене план тăрăх каялла чакассине чăрмантарма хăтланнă, анчах лешсем, каялла чакма чарăнса, итальянецсене пысăк çухатусем кӳнĕ, тесе паллă тăваççĕ. Итали войскисем Аргирокастрон районĕнче грексен оборона линине атакăланă, анчах та артиллерирен тата мортирăсенчен персе атакăна сирсе янă. Греци артиллерийĕ Итали колоннине аркатса тăкнă, вăл колоннăна Эрсекене кайма тухнă мотомехчаçсем те кĕнĕ.

* * *

АНГЛИПЕ ГЕРМАНИ ФРОНТĔНЧЕ апрелĕн 20-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Германи авиацийĕ активлăн ĕçленине палăртнă. Германи авиацийĕ пуринчен ытларах Лондон çине пыра-пыра тапăннă. Германи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, Лондон çине пырса тапăннă çĕре Германин темиçе çĕр самолечĕ хутшăннă, вĕсем пĕр çĕр çĕрĕпех хула çине фугаслă тата вут чĕртсе яракан бомбăсем пит нумай пăрахнă. Апрелĕн 20-мĕшĕнче тата апрелĕн 21-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Германи авиацийĕ пысăк активлăх кăтартман. Германин хĕçпăшаллă вăйĕсем хăйсен операцийĕсене тинĕс çинче те туса пынă. Германи командованийĕн сводкинче Англин суту-илӳ тумалли темиçе пароходне путарни тата сиен туни çинчен пĕлтернĕ.

Германин хĕçпăшаллă вăйĕсен Атлантика океанĕнчи операцийĕсем çинчен тапратса, Англин тинĕс министрĕ, Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, çапла каланă: Германин подводнăй лодкисемпе самолечĕсем хальхи вăхăтра Атлантика океанĕнче суту-илӳ çулĕсем тĕлĕшпе хуçа пулса тăраймаççĕ, тенĕ.

Апрелĕн 20-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле, тесе пĕлтерет Рейтер агентстви, Англи самолечĕсем Брестри доксем çине пырса тапăннă. Кан сывăхĕнчи аэродром çине те бомбăсем пăрахнă.

Апрелĕн 21-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Англи самолечĕсем Германири тата вăл оккупациленĕ территорири пысăк пунктсене атакăланă, вăл шутра Кельн, Дюссельдорф, Аахен, Роттердамри нефтехранилищесем тата Дюнкеркпа Остендери доксем çине те пырса тапăннă. Кунсăр пуçне, Англи самолечĕсем Германири тата вăл оккупациленĕ территорири хăшпĕр аэродромсене атакăланă.

* * *

ВĂТАÇĔР ТИНĔСĔН хĕвелтухăç пайĕнче Германипе Итали авиацийĕ Англи коммуникацийĕсемпе базисем çине пырса тапăнасси тата ытларах вăйланнă. Германи бомбардировщикĕсен соединенийĕ, тесе каланă Германи сводкинче, Вăтаçĕр тинĕсĕнче Англин суднăсен караванĕн составĕнче пынă пысăк пароходне путарнă. Итали миноносецĕсен соединенийĕ Вăтаçĕр тинĕсĕн хĕвелтухăç пайĕнче англичансен суднисен караванне атакăланă, пĕр танкера тата тепĕр вспомогательнăй крейсера путарнă.

ÇУРÇĔР АФРИКĂРА вăрçă ĕçĕсем малтанхи пекех Тобрук секторĕнче тата Ливипе Египет хушшинчи чикĕре Соллум патĕнче сарăлса пыраççĕ. Германипе Итали войскисем Тобрука çĕнĕрен атакăланă, анчах, Англи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, вĕсен атакисене сирсе янă. Юнайтед пресс агентствин Англин Тобрукра тăракан гарнизонĕпе пĕрле пурăнакан корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: осада тунăранпа иртнĕ 6 кун хушшинче англичансем Италипе Германи войскисен 7 атакине сирсе пăрахнă, 33 танка пĕтерсе тăкнă тата 1500 çынна тыткăна илнĕ. Англи чаçĕсем, тесе каланă Германи сводкинче, Соллум çине тапăнма хăтланнă, анчах вĕсене каялла хăваласа янă. Итали сводкинче: англичансем Барди районĕнче (Киренаика) анса юлма хăтланнă. Анчах, анса юлнă хыççăн вĕсене тыткăна илнĕ.

ÇУРÇĔР АФРИКĂРА пĕтĕм фрончĕпех вăрçă вăрçакан енсен авиацийĕ чылаях активлăн кăтартать. Германипе Итали самолечĕсем, тесе каланă Итали сводкинче, Тобрук çине темиçе хутчен те пырса бомбăсем пăрахнă. Англи авиацийĕ Эль-Эдем, Бардия, Менастир, Дерна, Бенгази тата Триполи çине пырса тапăннă. Германипе Итали войскисене, тесе каланă Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи сывлăшри вăйĕсен командованийĕн коммюникинче, пысăк çухатусем кӳнĕ тата материаллă чаçсем тĕлĕшĕнчен те пысăк сиен тунă.

Рейтер агентстви, вăрçăн перспективисем çинчен тапратса, çапла пĕлтерет: Лондонри çынсен шухăшĕпе Ливири фронтри положени майĕпен лайăхланса пырать. Ку вăл çакăнтан килет: Хĕвелтухăç Африкăра Англи кампанийĕ вĕçленсе пынă май Англин нумай самолечĕсем пушаннă, Хĕвелтухăç Африкăра Итали чаçĕсем хирĕç тăма пачах чарăннă. Хальхи вăхăтра Англипе Австрали авиацийĕ çавтери активлăн ĕçлеççĕ, çавна пула Ливире Германипе Италин типĕ çĕр çинчи вăйĕсен наступленийĕ чарăннă.

ХĔВЕЛТУХĂÇ АФРИКĂРА Англи войскисем Десси патне (Аддис-Абебăран çурçĕр-хĕвелтухăç енче) — итальянецсен юлашки опорлă пункчĕсенчен пĕри патне çитнĕ. Абиссинири фронтăн ытти участокĕсенче çапăçусем вырăнĕ-вырăнĕпе пулкалаççĕ.

Апрелĕн 21-мĕш. (ТАСС).

Литературăпа искусство енĕпе Сталинла премисем парас тĕлĕшпе ĕçлекен комитетра Сталинла преми лауреачĕсене дипломсем пани

Апрелĕн 21-мĕшĕнче Художествăллă театрта СССР халăх артисчĕ В. И. Немирович-Данченко председатель пулса ертсе пынипе литературăпа искусство енĕпе Сталинла премисем парас тĕлĕшпе ĕçлекен комитетăн ларăвĕ пулнă. Унта Сталинла преми лауреачĕсен пысăк группине дипломсем панă.

Театрти пысăк фоере Сталинла преми илме тивĕçлĕ пулнă композиторсем, художниксем, скульпторсем, архитекторсем, театр, кинематографи мастерĕсем, литература деятелĕсем пухăннă.

Литературăпа искусство енĕпе Сталинла премисем парас тĕлĕшпе ĕçлекен Комитетăн председателĕ В. И. Немирович-Данченко лауреатсене кĕске сăмах калать. Вĕсене вăл Комитет ячĕпе ăшшăн саламлать тата хăй ячĕпе сывлăх сунать.

Мĕнпур вăхăтсемпе халăхсен искусствисен историйĕнче, — тет В. И. Немирович-Данченко, — мĕнпур йышши искусствăсен пирĕн çĕршывра эпир пурăнакан кунсенчи пек пĕрлĕхлĕ пулни халиччен нихăçан та пулман-ха. Искусство çине калама çук пысăк тимлĕхпе пăхнăшăн эпир Сталинпа Молотов юлташсене хĕрӳллĕн тав тăватпăр.

Пурте ура çине тăраççĕ. Искусствăсен аслă тусне Сталин юлташа тата Совет Правительствин пуçлăхне Молотов юлташа чысласа вăйлă оваци пуçланать. Оваци темиçе минута хушши кĕрлесе тăрать.

Дипломсене пама пуçлаççĕ. Музыка, живопиç, архитектура, скульптура, театрпа драма, оперăпа балет искусстви енĕпе калама çук чаплă ĕçсем тунăшăн пысăк награда илме тивĕçлĕ пулнă лауреатсем В. Н. Немирович-Данченко патне пĕрин хыççăн тепри пыраççĕ. Пĕрремĕш степеньлĕ Сталинла преми лауреачĕн дипломĕсене çаксем илеççĕ: композиторсем — Ю. А. Шапорин, Д. Д. Шостакович, художниксем — А. М. Герасимов, В. В. Иогансон, скульпторсем — С. Д. Меркуров, В. И. Мухина, архитекторсем — В. И. Заболотный, Д. Н. Чечулин, СССР халăх артисчĕсем — А. К. Тарасова, В. В. Барсова, М. Д. Михайлов, М. О. Рейзен, И. С. Козловский, СССР Пысăк театрăн балет солистки О. В. Лепешинская, РСФСР халăх артистки Г. С. Уланова, РСФСР искусствăсен тава тивĕçлĕ деятелĕ В. М. Чабукиани.

Дипломсене совет кинематографийĕн мастерĕсем, творчествăллă коллективсем илеççĕ, вĕсене кино искусствин чаплă произведенийĕсене панăшăн Сталинла премисемпе паллă тунă. Пĕрремĕш степеньлĕ Сталинла преми лауреачĕн дипломĕсене илнĕ кинодеятелĕсем хушшинче: режиссерсем — Г. В. Александров, Г. Н. Васильев, Г. М. Козинцев, Л. З. Трауберг, М. И. Ромм, В. М. Петров, И. А. Пырьев, С. М. Эйзенштейн. Дипломсене кинофильмсенче асран кайми образсем сăнласа кăтартнă актерсене — РСФСР халăх артисчĕсене Б. А. Бабочкина, Н. К. Симонова, РСФСР тава тивĕçлĕ артисчĕсене Б. П. Чиркова, Л. П. Орловăна, артистсене М. Г. Гелованине, Н. П. Черкасова (Сергеева) тата ыттисене параççĕ.

...В. И. Немирович-Данченко патне Юрий Щукин — СССР халăх артисчĕн, халĕ вилнĕ Б. В. Щукинăн ывăлĕ пырать. Вăл пĕрремĕш степеньлĕ Сталинла преми лауреачĕн дипломне илет. Çав премипе унăн ашшĕн — совет кинематографийĕнче В. И. Ленинăн образне пирвайхи хут кăтартса панă Б. В. Щукинăн пысăк та чаплă ĕçне паллă тунă.

Пĕрремĕш степеньлĕ Сталинла преми лауреачĕн дипломĕсене совет литературин пысăк та чаплă деятелĕсем — А. Н. Толстой, С. Н. Сергеев-Ценский, Н. Н. Асеев, И. Д. Купала, К. А. Тренев, А. Е. Корнейчук, Н. Ф. Погодин, критик И. Э. Грабарь илеççĕ.

Комитет ларăвĕнче искусствăпа литература деятелĕсен пысăк группине иккĕмĕш степеньлĕ Сталинла преми лауреачĕн дипломĕсене панă. (ТАСС).

Шахматистсен матч-турнирĕ

Апрелĕн 21-мĕшĕнче ССР Союзĕн шахмат вăййинчи абсолютлă чемпионĕн званине илессишĕн пыракан матч-турнирăн юлашки — 4-мĕш кругĕ пуçланнă.

Çак 16-мĕш турта Болеславскипе Ботвинник партийĕ пуринчен те малтан выляса пĕтнĕ. 19-мĕш ходра вĕсем ничья тунă — пĕр-пĕрне çĕнтерейменмен.

Бондаревскипе Керес партийĕ лăпкăн сарăлса пынă. Çак парти те 38-мĕш ходра нихăшĕ те çĕнтерейменнипе вĕçленнĕ.

Смысловпа Лилиенталь партийĕ выляса пĕтмен. Çак партире Лилиентальăн выляса илме шанчăк пур.

16 тур вылянă хыççăн Ботвинник 15 партирен 9,5 очко выляса илнĕ, Керес — 15 партирен 7,5 очко, Лилиенталь — 14 партирен 7 очко, Смыслов — 15 партирен 7 очко, Бондаревский — 14 партирен 6,5 очко, Болеславский — 13 партирен 5,5 очко.

Апрелĕн 22-мĕшĕнче вăйă пулмасть. (ТАСС).

Пионерсемпе шкул ачисен военно-физкультурнăй ăмăртăвĕсем

Апрелĕн 20-мĕшĕнче облаçсенче, крайсенче тата автономлă республикăсенче шкул ачисен военно-физкультурнăй ăмăртăвĕсем пуçланнă. Çак ăмăртусем умĕн январĕн 5-мĕшпе апрелĕн 1-мĕш хушшинче шкулсемпе районсенчи ăмăртусем пулса иртнĕ. Çак вăхăт хушшинче шкулсем çумĕнче санитарипе хими ĕçне, топографипе çыхăну ĕçне вĕренмелли 10-шар пин кружоксем тунă, физкультурниксен çĕнĕ коллективĕсене организациленĕ. Пĕр Мускавра кăна шкулсенчи ăмăртусене 85 пин çын ытла хутшăннă, районсенчи ăмăртусене — 18.500 çын ытла. Шкул ачисем 30 пин çынпа яхăн «БГСО» значокĕн нормисене, 25 пин çын — БПВХО значокĕн нормисене панă.

РСФС Республикинчи 11 облаçсем, крайсем тата автономлă республикăсем тăрăх кăна шкулсенчи ăмăртусене 411 пин çынна яхăн хутшăннă, УСС Республикинче — 822 пин çын ытла, БСС Республикинче — 112 пин çынна яхăн тата Казах СС Республикинче — 117 пин çын.

ВЛКСМ Центральнăй Комитечĕ союзлă 9 республикăран ĕнер илнĕ туллимар даннăйсем тăрăх, шкулсенчи военно-физкультурнăй ăмăртусене 1.549 пин çын хутшăннă.

Апрелĕн 21-мĕш. (ТАСС).

Чăваш АССР тава тивĕçлĕ артистне М. С. Бурмистрова саламлаççĕ

Виçĕмкун, апрелĕн 21-мĕшĕнче, Чăвашсен Государство Академи театрĕнче «Коварство и любовь» ятлă вырăсла спектакль лартса пачĕç.

Спектакль пĕтес умĕн, антракт вăхăтĕнче, искусство ĕçĕсен Чăваш АССР Совнаркомĕ çумĕнчи Управлени начальникĕ В. Ржанов юлташ тухса сăмах каларĕ. Вăл Чăваш АССР Верховнăй Совечĕн Президиумĕ театрти главнăй режиссера М. С. Бурмистрова Чăваш АССР тава тивĕçлĕ артисчĕн званине пани çинчен пĕлтерчĕ, çак хисеплĕ званине панă май театр общественноçĕ ячĕпе Бурмистров юлташа саламларĕ.

Юлашкинчен Чăваш АССР тава тивĕçлĕ артисчĕ М. С. Бурмистров сăмах тухса каларĕ. Зрительсем ăна ăшшă кăмăлпа кĕтсе илчĕç.

Бурмистров юлташ совет искусствине вăйлатса пырас тĕлĕшпе малашне те чĕререн тăрăшса ĕçлеме тата тава тивĕçлĕ артист званине чыслăн тытса пыма пулчĕ.

Лотерей билечĕсене сарма хатĕрленеççĕ

СЕНТЕРВĂРРИ. Вăрман техникумĕнче çак кунсенче Осоавиахимăн XV-мĕш лотерейĕ çинчен сӳтсе-яврĕç. Техникумра вĕренекенсем лотерей ирттернине хапăл туса ырларĕç. Вĕсем лотерей билечĕсене кĕске вăхăтра сарма пулчĕç.

— Осоавиахимăн XV-мĕш лотерейĕ тăван çĕршывăн оборонине тĕреклетме пулăшать. Эпир кашниех çав лотерей билечĕсене илетпĕр, — теççĕ студентсем.

В. Захаров.

Аэроклубсен ăмăртăвĕ

Мускавпа Ленинградри аэроклубсем летчиксен кадрĕсене отлично вĕрентсе хатĕрлессишĕн, самолетсене кăтартуллă лайăх эксплоатацилессишĕн социализмлă ăмăрту пуçланă. СССР Осоавиахимĕн Центральнăй Совечĕн президиумĕ çĕршыври мĕнпур аэроклубсене çак примера илме чĕннĕ. Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртура мала тухнă аэроклубсем валли куçса çӳрекен икĕ хĕрлĕ ялав тата укçан преми памалла тунă.

КĔСКЕН

▲ Шупуç Чуракассинчи (Шăхасан районĕ) клуб юлашки вăхăтра чылай лайăх ĕçсем туса пырать. Клуб ăшчикки таса та илемлĕ. Клуб çумĕнче кружоксем ĕçлеççĕ тата стена хаçачĕ тухса тăрать. Ялти учительсем клубра час-часах докладсем туса параççĕ.

П. ДАНИЛОВ.

▲ Тутарла Кăнаш (Çĕрпӳ районĕ) ялсовечĕн исполкомĕ вулав çурт заведующийĕн Порфирьев юлташăн отчетне итлерĕ. Порфирьев юлташ вулав çуртчĕн ĕçне лайăхлатас тесе нимĕн те туманни палăрчĕ. Ăна ялсовет исполкомĕ вулав çуртчĕн ĕçне вăйлатма хушрĕ.

А. МИХЕЕВ.

Чăваш АССР Совнаркомĕнче

Етĕрнепе Çĕмĕрле хушшинчи çула тăвас ĕçе мĕнле хатĕрленни çинчен

Чăваш АССР Совнаркомĕ Етĕрнепе Çĕмĕрле хушшинчи тракт строительствине Çĕмĕрле районĕ мĕнле хатĕрленни çинчен сӳтсе-яврĕ. Совнарком Çĕмĕрле райсовечĕн исполкомĕ ку тĕлĕшпе япăх ĕçленине палăртрĕ.

Çĕмĕрле районĕ апрелĕн 1-мĕшне планпа пăхнă хисепрен чул 35 процент, гравий — 6,5 процент, хăйăр — 32 процент тата йывăç — 75 процент кăна турттарнă. Колхозсенче çулйĕр бригадисем туса çитермен. Вăл бригадăсен бригадирĕсене те уйăрса çирĕплетмен.

Çĕмĕрле районĕнчи çулйĕр отделĕн заведующийĕ Лебедев строительство материалĕсене вăхăтра хатĕрлеме тăрăшман. План тăрăх вăл материалсене апрелĕн 1-мĕшне хатĕрлемелле пулнă. Вĕсем çак срока пăхăнман.

Çулйĕр ĕçне райсовет исполкомĕн председателĕ те тивĕçлипе хакламан. Вăл строй материалсем хатĕрлес ыйту çине пачах çаврăнса пăхман.

Чăваш АССР Совнаркомĕ район Совечĕсен исполкомĕсене çулйĕр строительстви ĕçĕсем çинчен сӳтсе явма хушрĕ. Апрелĕн 25-мĕшĕччен çулйĕр ĕçĕсен графикне тумалла. График тăрăх çулйĕр ĕçĕсене июлĕн 25-мĕшне пурнăçласа çитерессишĕн пĕтĕм вăя хурса ĕçлемелле. Çулйĕр ĕçне çурран тата лашапа ĕçлекенсене çителĕклĕ таран уйăрмалла.

Çулйĕр управлени начальникне Ваганов юлташа çулйĕр строительствин графикне мĕнле пурнăçласа пынине контроль туса тăма хушнă.

Пожарнăй инвентарьсене тирпейлĕ пăхса усрамалла

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Районри хăшпĕр колхозсем пожарнăй инвентарьсене тирпейлĕ пăхса усрамаççĕ. Исаково ял. советне кĕрекен «Красный пахарь» колхозра пушар сӳнтермелли насус хĕлĕпех юр айĕнче ларнă. Çавăн пекех ытти хатĕрсем те юрăхсăра тухнă.

Чапаев ячĕпе тăракан колхозра та пушар хатĕрĕсем юсавлă мар. Кунта та пушар хатĕрĕсене юр айĕнче усраççĕ.

Асăннă колхозсенче ăнсăртран вут-кăвар тухсан пушар сӳнтермелли инвентарьсемпе усă курма май çук. Çакна колхоз председателĕсен шута илсе ĕçлемелле.

А. КИСЕЛЕВ.

Доклад

Ыран, апрелĕн 24-мĕшĕнче, ВКП(б) Шупашкар горкомĕн парткабинетĕнче докладчиксемпе агитаторсем валли **«1-ое Мая — день боевого смотра революционных сил международного пролетариата, день международной пролетарской солидарности»** темăпа инструктивлă доклад пулать. Докладчик — **Орленко** юлташ.

Доклад каçхине 8 сехетре пуçланать.

ПАРТКАБИНЕТ.

„Мелкие козыри" комеди

Чăвашсен Государство Академи театрĕн вырăс коллективĕ хĕллехи сезонăн юлашки кунĕсенче лартса пама Ардовăн «Мелкие козыри» ятлă 6 картинăллă комедине хатĕрленĕ. Вăл пьесăна пирвайхи хут апрелĕн 25-мĕшĕнче лартаççĕ.

Пьесăра театрăн паллă артисчĕсем выляççĕ: Пашковский инженер рольне — Дуняк, Головин инженер — Мудров, Елена — Кронберг, Земчихин — Шевченко, Видерпол — Гусев, Авдуевская, управделами — Дворкина, профессор Четвериков — Чăваш АССР тава тивĕçлĕ артисчĕ Праудин т. ыт. те.

Спектакле лартаканĕ режиссер Г. Морев, художникĕ — М. Мохов.

Атăл çинче

Атăл шывĕ юлашки талăк хушшинче 38 сантиметр хутшăннă. Шыв горизончĕ — 357 сантиметр. Çанталăк тĕтреллĕ. Ĕнер ирхине 8 сехет тĕлне сывлăшри температура 1,5 градус ăшă пулнă.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

САРАТОВРИ ГОСУДАРСТВО КОНСЕРВАТОРИЙĔ ÇУМĔНЧИ

ЧĂВАШСЕН ОПЕРА СТУДИНЕ

ВĔРЕНМЕ ИЛЕССИ ÇИНЧЕН

Искусство ĕçĕсен Чăваш АССР Совнаркомĕ çумĕнчи Управленийĕ çапла пĕлтерет: чăвашсен опера студине вĕренме кĕрес текенсен çулĕ (возраст) хĕрарăмсен 18 çултан 25 çула çитиччен, арçынсен 18 çултан 30 çула çитиччен пулмалла.

Студине чăваш чĕлхине пĕлменнисене те илеççĕ.

3—3

УПРАВЛЕНИЕ КИНОФИКАЦИИ ПРИ СНК ЧУВАШСКОЙ АССР

ПРОИЗВОДИТ НАБОР СЛУШАТЕЛЕЙ

НА КУРСЫ МЕХАНИКОВ

немого кино и мотористов электростанции кинопередвижек. Срок обучения на курсах полтора месяца. Начало занятий 10/V—41 года. На курсы принимаются по командировкам межрайонных и районных отделов Управления Кинофикации при СНК Чувашской АССР с образованием не ниже 6-ти классов. Окончивших НСШ принимают без испытания. Курсанты обеспечиваются стипендией и квартирами.

Об условиях справляться в отделе кадров Управления Кинофикации (телефон № 4—89) и межрайонных и районных отделениях.

Управление Кинофикации
при СНК Чувашской АССР.

2—2

КАНАШСКАЯ ШКОЛА

МЕХАНИЗАЦИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА

об'являет набор на курсы комбайнеров и трактористов.

На курсы принимаются граждане обоего пола, достигшие 18-летнего возраста и имеющие общеобразовательную подготовку в об'еме 5 классов.

ДЛЯ ПОСТУПЛЕНИЯ НА КУРСЫ ТРЕБУЮТСЯ:

1) справка с места последней работы,
2) свидетельство об образовании,
3) медицинское свидетельство,
4) паспорт и военный билет пред'являются лично.

Командировочное удостоверение от МТС не обязательно.

Все принятые обеспечиваются стипендией в размере: комбайнеры—120 руб., трактористы—80 руб.; бесплатным общежитием и постельными принадлежностями.

При школе функционирует столовая.

Начало занятий 3 мая.

2—1 ДИРЕКЦИЯ.

КАЗАНСКИЙ ИНСТИТУТ

ИНЖЕНЕРОВ КОММУНАЛЬНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

об'являет осенний прием студентов на 1 курс 1941—42 учебного года.

Институт готовит инженеров-строителей на факультетах:

1. Промышленного и гражданского строительства.
2. Городских путей сообщения.

Принимаются лица, имеющие законченное среднее образование. Отличники средних школ принимаются без испытаний.

Срок обучения 4 года 10 месяцев.

Прием заявлений с 20 июня до 1 августа с приложением:
а) автобиографии,
б) трех фотокарточек (снимки без головных уборов, размером 3×4 см.),
в) справки об отношении к воинской обязанности,
г) паспорт пред'является при личной явке.

Приемные испытания с 1 по 22 августа по следующим предметам:
1) математика,
2) физика,
3) русский язык и литература,
4) иностранный язык,
5) черчение и рисование.

Отличники средних школ и лица, показавшие в результате приемных испытаний отличные успехи, обеспечиваются стипендией.

Одновременно производится прием на заочное отделение.

Заявления направлять по адресу: гор. Казань, ул. Карла Маркса, дом № 70, Приемная комиссия, директору КИИКС'а.

3—1 ДИРЕКЦИЯ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн—2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналĕн—3—23, «Ленин çулĕпе» журналĕн—0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 2377. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 227. ф. б. 58